

VAJNORSKÉ *novinky*

9 - 10/2020
ročník XXVI
—
nepredajné

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

**Cena CE. ZA. AR. putuje do Vajnor
za Letný dom Troika**

**Pred stopäťnástimi rokmi
k nám prišiel Ferdiš Juriga**

**Začíname čítanie o histórii
Vajnor z našej kroniky**

**TO PRAVÉ SLOVENSKÉ
NA VÁŠ VIANOČNÝ STÔL**

Údené mäso a klobásky, stupavské kyselé zelé priamo zo suda, sušené hriby, čerstvé ryby, domáca hydina, lokše a mnohé ďalšie dobroty iba zo Slovenska

**TEŠÍME SA NA VÁS
v OC MONAR**

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333

Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567

Hlásenie porúch VO: 02/6381 0151

Hasičská služba: 150, 112

Záchranná služba: 155, 112

Mestská polícia: 159

Havarijná služba: 0123

MIESTNY ÚRAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory,

Roľnícka 109, 831 07 Bratislava

Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24

e-mailová adresa: vajnory@vajnory.sk

V čísle sa dočítate

- str. 3 **Milí Vajnoráci, príhovor starostu mestskej časti Bratislava-Vajnory Ing. Michala Vlčeka**
- str. 4–5 **Využívanie cyklistickej infraštruktúry vo Vajnoroch a okolí**
- str. 6 **Ferdinand Juriga, významný dejateľ slovenského národa**
- str. 7 **Letný dom vo Vajnoroch získal výročnú cenu CE.ZA.AR**
- str. 7 **Mesiac úcty k starším.**
- str. 8 **Máme novú mobilnú aplikáciu**
- str. 8 **Tešili sme sa na Vajnorského širáčka**
- str. 9 **Zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva 12. 11. 2020**
- str. 10 **V centre Vajnor vznikol vsakovací trvalkový záhon**
- str. 11 **Pozvánka do knižnice**
- str. 12–13 **Celoplošné testovanie vo Vajnoroch**
- str. 14 **Zážitok na moste cez Vajnorský potok**
- str. 15 **Povinnosť registrácie chovov ošípaných,**
- str. 15 **Celoplošná jesenná deratizácia**
- str. 16–17 **Rekonštrukcia organa v chráme (2)**
- str. 18–19 **Významný slovenský archeológ**
- str. 18–19 **PhDr. Michal Slivka, CSc**
- str. 20 **Príbehy Vajnorského ornamentu (2)**
- str. 21 **Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory**
- str. 22 **Univerzita tretieho veku vo Vajnoroch pokračuje**
- str. 22 **V Základnej škole Jána Pavla II. sa zabávali pri pingpongu**
- str. 23 **Ďakujeme rodičom za porozumenie**
- str. 23 **Žiaci Základnej školy K. Brúderovej boli na Liptove**
- str. 24–25 **Počiatky pôsobnosti nášho dychového orchestra (2)**
- str. 26–27 **Noro Hudcovský – Mladý muž s pozitívnou energiou**
- str. 28 **Tradične vysoká úroveň tanečného pohára**
- str. 29 **Aktivity Domu kultúry vo Vajnoroch**
- str. 30 **Činnosť Vajnorského okráslovacieho spolku v čase pandémie**
- str. 31 **Zo života našich hádzanárov**
- str. 32–33 **Život FK Vajnory**
- str. 34 **Vajnorská omaľovánka**

VAJNORSKÉ NOVINKY

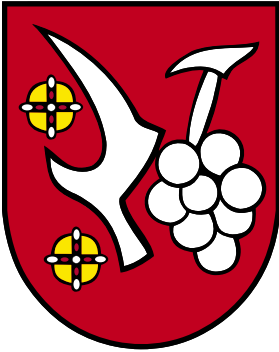
e-mail: redakcia@vajnory.sk

Internetová adresa:

www.vajnory.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydáva Vajnorská podporná spoločnosť, sídlo: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava, IČO: 00 304 565. ISSN 1339-0201. Registračné číslo: EV 3049/09. Redakcia: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. Náklad: 2 200 výtlačkov. Nepredajné. Vydané 26. 11. 2020, číslo 9–10/2020, ročník XXVI. Šéfredaktor: PhDr. Stanislav Bachleda. Redakčná rada: predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, členovia: Marek Grebečí, Ing. Václav Fekete, Jozef Šimonovič, Katarína Dobiášová. Jazyková úprava: Mgr. Jela Lukyová. Tlač: DUBRA, s. r. o., Čajkovského 5, 811 04 Bratislava. Inzeráty: redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci!

Bezprostredne začať myšlienkou, ktorá by vyjadрила slová vystihujúce obdobie, ktorým každý z nás prechádza, podnecuje vo mne ešte väčšiu zodpovednosť dotýkajúcu sa momentálne nás všetkých. Aj teraz, napriek okolnostiam, dokážeme vyňať tú maličkosť, akou je úcta a porozumenie v našich životoch.

Úcta k starším v mesiaci október patrí v našich Vajnoroch k dôležitým okamihom, ktorý si každoročne pripomíname nielen ako spomienku, ale čo je dôležité, vzdávame seniorom úctu, ktorá má mať svoje miesto v spoločnosti za akýchkoľvek okolností. Aj vtedy, keď máme pocit, že pandémia nás stále ťaží.

Naša spoločnosť momentálne prechádza obdobím, s ktorým sa stretáva málokterá generácia. No nemali by sme zabúdať na maličkosti napriek tomu, že sme nútení obmedziť toľko z bežných činností a radostí. Ale poďakovanie pri týchto okamihoch je nanajvýš dôležité i počas prítomnej pandémie. Sú to okamihy, ktoré si budem vždy nesmierne vážiť, aby aj moje deti videli, že sú dôležité.

Je pochopiteľné, že v tomto roku sa spoločné stretnutie so seniormi v našom kultúrnom dome nemohlo uskutočniť tak ako po iné roky. Napriek tomu sme so všetkou zodpovednosťou úctu k starším v mesiaci október neopomenuli a aspoň v tom najkomornejšom móde sme našim najstarším Vajnorákam poďakovali osobne pri dverách ich domova. Tým najstarším je pán Zeman, ktorý v tom čase a vo svojom úc-

Michal Vlček, starosta Vajnory

tyhodnom veku v záhrade zberal listie. V tej chvíli si poviete, úctyhodné! Okamih, ktorý vo mne vzbudil mimoriadny rešpekt a úctu. Aj preto je dôležité na ňu nezabúdať. A samozrejme, pri stretnutí s našimi seniormi sme nikdy nezabudli na bezpečnosť ich zdravia a na všetky hygienické opatrenia.

Testovanie. Druhá silnejšia vlna pandémie nás opäť postavila na nohy v rozsiahlejšom meradle a my sme zo dňa na deň museli urobiť nemožné. Ale vieme, čo pre nás znamená zodpovednosť voči našim obyvateľom, od prvého momentu sme neupustili ani na okamih, aby sme to všetko zvládli. Jednou z dôležitých úloh bolo zorganizovať priestory, zabezpečiť materiál, mať dostatok dobrovoľníkov i lekárov. Kto nie je za "oponou" a pozerá sa z hľadiska, možno si mnohokrát ani neuvedomí, aké detaily za tým stoja. Dobrovoľníci, lekári, vojaci. Bolo veľmi dôležité, aby sa aj pre nich vytvorila bezpečná zóna.

Rád by som ale vystihol to najpodstatnejšie. V maximálnej miere sa ukázala u ľudí zodpovednosť, ktorú možno pomenovať aj slovami - zomknutie, súdržnosť, byť pri sebe a pomáhať si. Úprimne poviem, prvotne som sa tak trochu obával ako to zvládneme bez ľudí, bez ich odhodlania ísť do prvej línie s rizikom nákazy. Prejavila sa však spolupatričnosť. Prihlásilo sa nám množstvo dobrovoľníkov. Spoločne s lekármi a vojakmi sa nám podarilo túto veľmi náročnú úlohu zvládnuť. Ale všetci v prvej línii sme to dokázali aj vďaka Vám, ktorí ste sa prišli otestovať. Aj Vaša ohľaduplnosť, Vaša dôvera, Vaša trpezlivosť prispela k celkovému úspešnému testovaniu. Nič nie je predsa dôležitejšie ako zdravie. Vtedy ide naozaj o veľa.

Ďakujem všetkým a rovnako Vašej dôvere. Prežite aj to nasledujúce obdobie hlavne v zdraví a buďte naďalej zodpovední.

Michal Vlček,
starosta

Využívanie cyklistickej infraštruktúry vo Vajnorochoch a okolí

Text: Ing. Peter Pokrivčák st., autorizovaný stavebný inžinier SKSI pre dopravné stavby
Snímky: archív autora

Mestská časť Bratislava-Vajnory sa rozprestiera na rovinatom území, a tak „bicyklo“, ako Vajnoročania nazývali bicykel, sa odjakživa vo veľkej miere využíval ako dopravný prostriedok. So stúpajúcou intenzitou motoristickej dopravy i rastom počtu obyvateľov v našej mestskej časti dochádza aj k zvýšeniu frekvencie cyklistickej dopravy. Na tento trend zareagovala mestská časť oddelením cyklistickej dopravy od motoristickej, a to vybudovaním cyklotrás v intraviláne mestskej časti, ale aj v blízkom okolí. Malokarpatsko – šúrska cyklomagistrála, pomenovaná podľa investora Jurava, je jednou z najviac využívaných cykloturistických trás a je vzdialená len cca 1,0 km od Vajnor. V intraviláne sa vybuďovali cyklistické cestičky, cyklistické komunikácie a cyklokoridory. Sú označené zvislým aj vodorovným dopravným značením, ale ich užívatelia ho často nedodržiavajú alebo nevedia, čo ktorá značka znamená.

Tento článok má za cieľ upresniť význam dopravného značenia na jednotlivých cyklistických komunikáciách, najmä v intraviláne, a tým aj zväčšiť bezpečnosť pri ich využívaní. Dopravné značenie (DZ) na cyklotrasách, tak ako na všetkých cestných komunikáciách, predpisuje vyhláška č. 30/2020 s účinnosťou od 1. 4. 2020. Na cyklotrasách vo Vajnorochoch a okolí je poväčšine zrealizované dopravné značenie ešte podľa predchádzajúcej vyhlášky MV SR č. 9/2006. Značenie podľa novej vyhlášky sa oproti predchádzajúcemu funkčne nelíši. Zmenili sa väčšinou len nákresy značiek a ich počty, vrátane označenia. Vo Vajnorochoch sa oddelenie cyklistickej dopravy od motoristickej riešilo vybudovaním nových cyklotrás alebo len ich vyznačením na jestvujúcich komunikáciách. Sú to:

Cestičky pre cyklistov – ide o samostatné nemotoristické komunikácie oddelené od iných druhov dopravy. Sú označené zvislou dopravnou značkou (obr. 2). Značka označuje cestičku alebo pruh pre cyklistov a prikazuje cyklistovi ju použiť. Iné druhy dopra-

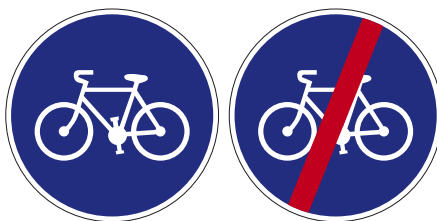
Obr. 1 – Smery pohybov sú vyznačené aj na jednosmerných cestičkách.

vy, vrátane chodcov či chodcov so psami na vôdzke, sú na takto označených cestičkách zakázané. Keďže nová vyhláška nepozná samostatnú značku na cestičku pre korčuliarov, povoľuje sa na nich aj pohyb osôb na kolieskových korčuliach, ak tieto osoby neohrožia cyklistov. Cestička môže byť jednosmerná alebo obojsmerná. Pri obojsmerných je potom vodorovným značením vyznačený jej stred a smery pohybov cyklistov. Smery pohybov sú vyznačené aj na jednosmerných cestičkách. Pohyb cyklistov v protismere je zakázaný.

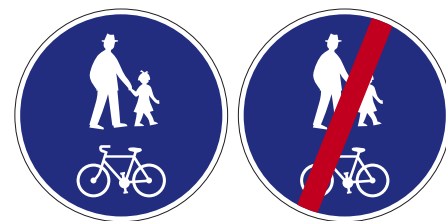
Príklad takejto obojsmernej cestičky je na Osloboditeľskej ulici od Rybníckej po Jačmennú. Po cestičke je povolené jazdiť iba na bicykli a kolieskových korčuliach. Vedľa

nej sa po oboch stranách Osloboditeľskej ulice nachádza chodník pre peších. Na týchto chodníkoch je potom zakázané jazdiť na bicykli. Od Jačmennej po kostol je cestička jednosmerná a druhý smer pozdĺž cirkevnej školy je vyznačený ako samostatný cyklistický pruh na jestvujúcej komunikácii.

Cestičky môžu byť aj spoločné pre chodcov a cyklistov (obr. 3). Po takejto cestičke sa môžu pohybovať cyklisti a chodci, pričom cyklista nesmie ohroziť chodcov. Môžu sa na nej pohybovať aj osoby na kolieskových korčuliach alebo skejtborde, ale nesmú ohroziť cyklistov ani chodcov. Je zakázané chodiť po nich so psami, aj keď sú na vôdzke. Takáto cestička vedie od konca Vajnor po cyklomagistrálu Jurava.

Obr. 2 – Zvislá dopravná značka – cestička pre cyklistov

Obr. 3 – Cestičky môžu byť aj spoločné pre chodcov a cyklistov.

Obr. 4 – Cyklokoridor a samostatný cyklistický pruh na ulici Na jarku

Samostatné cyklistické pruhy – ide o cyklistické komunikácie, ktoré sú súčasťou pozemnej komunikácie pre motoristickú dopravu. Od jazdných pruhov pre autá môžu byť oddelené obrubníkom alebo len vodiacim prúžkom. Pruh slúži len na pohyb cyklistov. Motorové vozidlá sa na cyklistických pruhoch môžu pohybovať iba v nevyhnutnom prípade pri predchádzaní alebo odbočovaní. Motorové vozidlo však musí vždy dať prednosť cyklistom v cyklistickom pruhu. Cyklisti sa zase musia pohybovať len v ich pruhu. Státie motorových vozidiel na pruhu je zakázané. Vo Vajnorochoch sú takéto pruhy napríklad na ulici Na jarku (Obr. č. 4).

Cyklokoridory – na pozemných komunikáciách pre motoristickú dopravu sú vyznačené iba piktogramami. Vyznačené cyklokoridory sú súčasťou pozemnej komunikácie. To znamená, že platia na nich všetky pravidlá ako na komunikácii. Po cyklokoridore môžu jazdiť motorové vozidlá a smú na ňom aj zastaviť alebo stáť, ak to iné značky nezakazujú. Piktogram má upozorniť vodiča motorového vozidla na zvýšený pohyb vozidiel a prikazuje vodičovi dať prednosť cyklistovi, pokiaľ je na vyznačenom cyklokoridore. Cyklistom zasa prikazuje jazdiť len po týchto cyklokoridorochoch. Príklad cyklokoridoru a samostatného cyklistického pruhu je na ulici Na jarku. Na

pravej strane je cyklokoridor, po ktorom môžu jazdiť aj motorové vozidlá, ak dajú prednosť cyklistovi a neohrozia ho. Tiež je možné na ňom zastaviť motorové vozidlo. Na ľavej strane je samostatný cyklistický pruh, po ktorom je jazda motorových vozidiel povolená iba v nevyhnutnom prípade. Pruh je vyznačený v protismernej doprave motorových

vozidiel a cyklisti v tomto smere sa musia pohybovať len po ňom (Obr. 4).

Komunikácia pre peších – Komunikáciami pre peších sú v intraviláne chodníky alebo v extraviláne cestičky pre chodcov. Sú vyznačené značkami (Obr. 5). Táto značka označuje komunikáciu pre chodcov a prikazuje chodcom pohybovať sa iba po nej. Na takto vyznačenej cestičke nesmú stáť motorové vozidlá (pokiaľ nemajú na nej vyznačené parkovanie) a nesmú po nej jazdiť cyklisti. Cyklista sa môže po nej pohybovať iba v prípade, ak zosadne z bicykla. Tieto pravidlá platia aj pre označené pešie zóny. To znamená, že jazda bicyklom cez Park Pod lipami je zakázaná. Cyklisti môžu po ňom prechádzať len keď zosadnú z bicykla. Takáto cestička je aj od cyklomagistrály Jura na Čiernu Vodu. Vo Vajnorochoch bola pôvodne navrhnutá cyklotrasa aj cez Park Pod lipami, a to od Osloboditeľskej ulice až po Roľnícku. V súčasnosti sa park do veľkej miery využíva najmä ako oddychová zóna, a tak navrhnutá cyklotrasa pozdĺž reštaurácie Bakchus Vila musela byť prerušená. To znamená, že od Osloboditeľskej až po Dom kultúry vedie iba cestička pre chodcov. Preto je nutné už pri Osloboditeľskej ulici, respektíve pri chodníku pozdĺž Domu kultúry, zosadnúť z bicykla, alebo ho zaparkovať na

Obr. 5 – Zvislá dopravná značka – komunikácia pre peších

vybudovaných zariadeniach vyznačených aj dopravným značením (Obr. 6).

Priechody cez motoristické komunikácie pre cyklistov a chodcov sú vyznačené zvislým a vodorovným dopravným značením. Môžu byť spoločné pre priechod chodcov a cyklistov – vtedy sú vyznačené širokým šrafovaním – zebra. Cez takto vyznačené priechody môžu prechádzať iba cyklisti a chodci. K priechodu pre peších je možné ešte zvlášť pričleniť priechod pre cyklistov vyznačený len štvorcami. Priechod môže byť doplnený aj cestnou svetelnou signalizáciou. Takýto priechod je napríklad cez Roľnícku ulicu pri vyústení z Parku Pod lipami. Cez tento priechod môžu chodci prechádzať len po zebre a vedľa nich cyklisti cez vyznačený priechod (Obr. 7).

ZÁVER

Maximálna povolená rýchlosť na cyklistických komunikáciách je 30 km/hod., a to aj pre bicykle a kolobežky poháňané motorom. Cyklisti, osoby na kolobežkách, na kolieskových korčuliach, ale aj chodci sú rovnocennými účastníkmi dopravy s motorovými vozidlami. Z toho dôvodu pre každého platí povinnosť dodržiavať dopravné značenie. Jeho nerespektovanie môže byť sankcionované príslušníkmi PZ SR alebo miestnymi policajtmi.

Zdroje: TP 085/2019 Technické podmienky – Navrhovanie cyklistickej infraštruktúry; Vyhláška č. 30/2020 Z. z. MV SR o dopravných značeniach; Vyhláška MV SR č. 9/2009 – nahradená vyhláškou č. 30/2020; STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií

Obr. 6 – Od Osloboditeľskej až po Dom kultúry vedie iba cestička pre chodcov, preto je tu nutné z bicykla zosadnúť.

Obr. 7 – Priechod cez komunikáciu pre cyklistov a chodcov na Roľníckej ulici pri vyústení z Parku Pod lipami.

Ferdinand Juriga,

významný dejateľ slovenského národa

Ferdinand Juriga (1874–1950)

Ferdinand Juriga sa narodil 12. októbra 1874 v Gbeloch, v rodine roľníka Michala Jurigu a Márie, rodenej Hurbanovej, ako tretí chlapec zo štyroch súrodencov.

Pod patronátom strýka – opáta, ostrihomského kanonika Jána Jurigu, študoval v Ostrihome. Doktorát z teológie ukončil vo Viedni, kde sa stretával s členom slovenských akademických spolkov Tatran a Národ, s Pavlom Blahom. Už počas svojho štúdia sa Juriga zúčastňoval na rôznych politických podujatiach. Ferdinand Juriga pôsobil od roku 1898 aj v Československej jednote. S Československou jednotou sa spájajú aj Jurigove spomienky na púť do Velehradu na Moravu, kam bol pozvaný svojimi tamojšími známymi. Práve tam Juriga prvýkrát verejne vystúpil pred obecnosťou. Púť mu priniesla ešte jeden osov – uvedomenie si dôležitosti cyrilometodskej tradície, ktorá ho potom sprevádzala počas celého života. V roku 1897, po skončení štúdií v Ostrihome, ho vysvätili za kňaza a ako kaplán pôsobil vo Veľkej Mani,

Budaörsi (Budapešť), Leviciach a v Slovenskom Mederi (Palárikove – tu založil Spolok striezlivosti, Úverový spolok a Mládenecský spolok, pričom každý z týchto spolkov mal zamedziť alkoholizmu). V roku 1902 ho preložili do Blumentálskeho kostola.

Svoje verejné účinkovanie začal v Bratislave v roku 1902, v čase, keď do politického života Slovenska nastúpila mladá generácia dejateľov – Andrej Hlinka, Milan Hodža a iní. **Od 11. apríla 1905 bol Juriga trinásť rokov farárom vo Vajnorochoch, kde sa usiloval o výstavbu slovenskej cirkevnej školy. Aj tu založil Spolok striezlivosti a stal sa veľkým propagátorom vajnorského folklóru. Občas kázal v ľudovom kroji namiesto liturgického odevu.** V tom istom roku vstúpil do vysokej politiky. V stupavskom okrese ho zvolili za poslanca za Slovenskú ľudovú stranu a spolu s ďalšími šiestimi národne orientovanými Slovákmi (P. Blaho, M. Kollár, F. Jehlička, F. Skyčák, M. Hodža, M. M. Bella) zasadol do uhorského parlamentu. Poslancom bol až do roku 1918. V roku 1906 ho za národnobuditeľské články odsúdili na dva roky žalára vo Vacove. Ešte pred nástupom do výkonu trestu sa Juriga stihol zapojiť do činnosti v Spolku svätého Vojtecha, kde dosiahol, aby sa po niekoľkých rokoch sporov podarilo vydať Sväté písmo.

V roku 1910 bol opäť zvolený za poslanca. Po vzniku Slovenskej ľudovej strany (1913) na čele s Andrejom Hlinkom sa stal jej tajomníkom. Počas prvej svetovej vojny bol jediným slovenským poslancom uhorského snemu. Pôvodne sa stotožňoval s uhorským vlastenectvom, v uhorskom sneme i v článku v Slovenských ľudových novinách však

požadoval zavedenie slovenčiny ako vyučovacieho jazyka na základných a stredných školách na Slovensku, volebné právo pre ženy, pre vojakov na frontoch a podporu ich rodín, ako aj zdanenie bohatých v prospech postihnutých vojnou. V roku 1918 sa stal členom Slovenskej národnej rady (SNR) a jej výkonného výboru.

V uhorskom sneme 19. októbra 1918 v mene Slovenskej národnej rady odoprel uhorskému snemu právo rozhodovať o osudoch Horného Uhorska. Jeho reč vyvolala pobúrenie na oboch stranách, keďže konal na vlastnú päsť a dekonšpiroval organizovanie Slovenskej národnej rady, ktorá mala oficiálne vzniknúť až na zhromaždení v Martine. Bol účastníkom zasadnutia výboru Slovenskej národnej strany v Turčianskom Sv. Martine dňa 30. októbra 1918, na ktorom bola prijatá Deklarácia slovenského národa.

Od roku 1918 pôsobil ako poslanec a podpredseda HSLS v česko-slovenskom parlamente. V máji 1921 vypracoval Juriga jeden z prvých návrhov na autonómiu Slovenska. Z HSLS ho 15. februára 1929 pre nezhody vylúčili. Založil Jurigovu slovenskú stranu ľudovú, ktorá však vo voľbách v roku 1929 neuspela. V tom istom roku ho cirkevná vrchnosť suspendovala. Od roku 1930 žil Ferdinand Juriga v Karlovej Vsi ako penzionovaný katolícky farár. Zomrel v roku 1950 v Bratislave. Bol pochovaný v Karlovej Vsi, v súčasnosti na Národnom cintoríne v Martine. Tohto roku si pripomíname 115. výročie jeho príchodu do Vajnora a 70. výročie úmrtia. Vajnory si uctili svojho kňaza aj zriadením parku nesúceho jeho meno.

Ferdinand Juriga je autorom viacerých publikácií: Blahozvestovanie(1905), Lúčenie (1907), Písma, ktoré počas krvavej potopy sveta napísal Ferdiš Juriga (1916 – 1919), Kriminálne písma (1922), Slovenská bojovná (1927), Sedmiboletná (1928), Blahozvest kriesenia slovenského národa a slovenskej krajiny (1934).

Zdroj: Matica slovenská, wikipedia

Letný dom vo Vajnoroch získal výročnú cenu CE.ZA.AR

Text: (r)

Snímka: Eva Benková

CE.ZA.AR je Cena Za Architektúru Slovenskej komory architektov. Jej prvý ročník sa konal už v roku 2002.

Popri **Cene Dušana Jurkoviča, Cene ARCH** či **Stavbe roka** je to ďalšia z významných architektonických cien na Slovensku. Udeľuje sa za vynikajúci profesionálny výkon – zrealizované dielo architektonického umenia, ktoré významne prispieva k obohateniu hmotnej kultúry na Slovensku.

O udelení ceny vo všetkých kategóriách rozhoduje sedemčlenná porota zložená z domácich a zahraničných architektov – Peter Moravčík (predseda poroty), Peter Jurkovič, Antonín Novák (Česko), Ľubica Segečová, Kay Strasser (Rakúsko) a Tāňa Buijs-Vítková (Holandsko).

Na vyhlásení výsledkov 7. októbra 2020 počas slávnostného večera v bratislavskej Starej tržnici udelila porota v kategórii Rodinné domy cenu za Letný dom Trojka,

architekti Tomáš Tokarčík a Aleš Šedivec z ateliéru Totalstudio.

Letný dom vo Vajnoroch je stavbou splyvajúcou s veľkou záhradou a stáva sa jej súčasťou. Formálne odkazuje k dočas-

ným prázdninovým konceptom bývania ako karavan alebo stan a tiež na tradičné vajnorové stavenie. Výsledkom je kompozícia troch domov: nočný dom, denný dom a záhradný dom, ktoré vytvárajú jeden objekt.

Mesiac úcty k starším

Text: (kd)

Snímka: (archív)

Tradične každý rok počas októbra, Mesiaca úcty k starším, pripravuje MČ Bratislava-Vajnory stretnutie so seniormi a jubilantmi. Žiaľ, vzhľadom na situáciu so sprísnenými nariadeniami a opatreniami v súvislosti s pandemiou koronavírusu sa tento rok podujatie neuskutočnilo. Milí seniori a jubilanti, vedzte, že na Vás myslíme a nezabúdame. Naším jubilantom, ktorí v tomto roku dovŕšili alebo dovŕšia 75, 80, 85, 90 a viac rokov, sme osobne doručili blahoželanie pána starostu s darčekom poukážkou. Všetkým Vám želáme najmä pevné zdravie a veselú myseľ. Veríme, že čoskoro sa opäť uvidíme.

Jubilanti, ktorých sme v čase roznášky poukážok nezastihli doma, si ich môžu vyzdvihnúť na referáte sociálnych vecí, zdravotníctva a školstva na MÚ Vajnory v úradných hodinách do 30. novembra 2020. Kontakt: 02/ 21295237

Návšteva u renomovaného folkloristu a rozhlasového redaktora Dr. Ondreja Dema, CSc.

Máme novú mobilnú aplikáciu

Mestská časť Bratislava-Vajnory spustila novú aplikáciu Vajnory, ktorá na jednom mieste poskytne všetky dôležité informácie o podujatiach v obci i o všetkých lokálnych kultúrnych, spoločenských a športových aktivitách. Aplikácia je dostupná v systéme Android, iOS a stiahnuť si ju možno zadarmo na aplikácii Google Play, alebo Appstore pod názvom Vajnory, odkiaľ si ju možno bezplatne nainštalovať. Je výborným prostriedkom na prístup k informáciám o dianí v Mestskej časti Bratislava Vajnory, ktorá sa takto zaradila medzi aglomerácie s moderným prístupom k lepšej informovanosti občanov. Aplikácia zároveň poskytuje možnosť predkladať podnety, návrhy, upozorňovať na nedostatky, čierne skládky, poškodený majetok obce, štátu, či súkromných osôb. Vyžaduje si to konštruktívny prístup občanov. Mestská časť sa aj týmto spôsobom usiluje urobiť z obce Vajnory miesto na príjemné bývanie i podnikanie.

V APLIKÁCIÍ NÁJDETE:

- prístup k aktualitám vo Vajnoroch (odstávka vody, výpadok prúdu alebo pozvánka na podujatie)
- kompletný zvozový kalendár odpadov
- kalendár kultúrnych a športových podujatí
- priamy prístup na odkazprestarostu.sk, cez ktorý viete nahlásiť podnet
- kontakty na miestny úrad, zdravotné stredisko, ale aj poruchové služby
- hlásenia miestneho rozhlasu
- ďalšie služby a užitočné informácie

appstore

google play

Tešili sme sa na Vajnorského širáčka

Text: Gabriela Zemanová, predsedníčka občianskeho združenia Podobenka z Vajnor
Snímka: archív

Počas víkendu (7. a 8. novembra 2020) sa už po šiesty raz mala uskutočniť v Dome kultúry Vajnory prehliadka amatérskych folklórnych súborov a ochotníckych divadiel Vajnorský širáček, ktorej organizátorom už tradične býva občianske združenie Podobenka z Vajnor.

V tomto roku by bol program opäť venovaný niektorým prvkom zapísaným do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Tentoraz to mali byť Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba (2010), Terchovská muzika (2011), Gajdy a gajdošská kultúra na Slovensku (2013), Tradičné bábkarstvo na Slovensku (2013), Vajnorský ornament (2016).

Súčasťou podujatia by boli aj výstavy, vystúpenia detských folklórnych súborov, di-

vadelné predstavenia, tradičné nedeľné premietanie historických dokumentov o Vajnoroch, ako aj prezentácia nového filmového dokumentu o Vajnorskom ornamente. Opäť sme sa na podujatie veľmi tešili a intenzívne sme sa naň pripravovali. Každoročne sa totiž na Vajnorskom širáčku so svojim programom predstavuje aj DFS Podobenka z Vajnor. Aj keď sme sa kvôli prijatým opatreniam súvisiacich s COVID-19 v prvom polroku s deťmi vôbec nestretávali, verila som, že od septembra budeme pokračovať a na Vajnorskom širáčku sa divákovi predstavíme s novým pásmom Rok na dedine. Dva mesiace na prípravu nového pásma bolo síce dosť málo, ale deti na nácvikoch, ktoré sme mávali pravidelne každý piatok a sobotu, boli úžasné. Pásmo Rok na dedine má byť ukážkou povinností, ktoré museli v minulosti vajnorské deti počas roka doma, na poli a vo vinohrade vykonávať, ale zároveň aj ukážkou ich bezprostrednej hravosti. Po-

čas nácvikov ma prekvapovali vlastnými nápadmi, ako aj svojimi priam hereckými výkonmi. Aj preto sme sa na Vajnorského širáčka všetci veľmi tešili.

Žiaľ, situácia sa zmenila a v súčasnosti je organizovanie kultúrnych podujatí na Slovensku úplne zakázané. Preto Vajnorský širáček v tomto roku už nebude. Ale verím, že koncom mája 2021 sa nám ho podarí uskutočniť spolu s výtvarnou, literárnou a speváckou súťažou detí základných škôl o Cenu Kataríny Brúderovej.

Zo zasadnutia miestneho zastupiteľstva 12. 11. 2020

Text: (r)

Snímka: archív

Magistrát hl. mesta predložil zastupiteľstvu návrh k Dodatku Štatútu hlavného mesta Bratislavy a návrh VZN hl. mesta týkajúcich sa dočasného parkovania motorových vozidiel. Návrh sa týkal posunu termínu zavedenia parkovacej politiky, nakoľko je zrejme, že pôvodné termíny realizácie nie sú uskutočniteľné. Zastupiteľstvo návrh schválilo s opätovnou žiadosťou o zapracovanie pripomienok a návrhov mestskej časti k parkovacej politike, ktoré do nej zapracované neboli, resp. boli zapracované len čiastočne a pre MČ Vajnory nedostatočne.

Magistrát hl. mesta predložil návrh VZN o dani za užívanie verejného priestranstva. Týmto návrhom sa mení a dopĺňa VZN č. 15/2012. Zastupiteľstvo so zmenou nesúhlasí. VZN bolo menené v súvislosti s COVID-19 začiatkom roka 2020. Dôvodová správa k VZN neobsahovala dôvody zmien a mestská poslankyňa ich vedela vysvetliť len čiastočne, nakoľko mestské zastupiteľstvo o návrhu ešte nerokovalo. Miestne zastupiteľstvo vyzvalo mestskú poslankyňu a starostu, aby požiadali magistrát o zasielanie jasných stanovísk a dôvodov návrhov VZN, ktoré posielala na pripomienkovanie v dôvodovej správe k materiálom.

Magistrát hl. mesta predložil zastupiteľstvu návrh VZN o zákaze umiestnení herní a kasín na území hl. mesta. Miestne zastupiteľstvo s návrhom súhlasí, nakoľko priamo na zastupiteľstve dodatočne mestská poslankyňa prečítala stanovisko právnik, spolutvorcu VZN, ktorým vysvetlil jasný postoj a stanovisko hl. mesta pri koncipovaní VZN. Miestne zastupiteľstvo požiadalo mestskú poslankyňu a starostu o tlmočenie požiadavky, aby k návrhom z magistrátu posielali ucelenú dôvodovú správu s jasným stanoviskom hl. mesta.

Miestne zastupiteľstvo schválilo zmenu ceny prenájmu pre spoločnosť Odyseus s.r.o. na Ulici Alviano 6. Spoločnosť Odyseus, ktorá aktívne spolupracuje s mestskou časťou pri zabezpečení stravovania dôchodcov v našej mestskej časti, požiadala o zníženie nájmu z dôvodu menšej plochy na prenájom.

Miestne zastupiteľstvo schválilo Návrh na združenie finančných prostriedkov za účelom opravy lokálnych bodových ne-

dostatkov na miestnych komunikáciách a chodníkoch v mestskej časti Vajnory. Ide o ulice Nad jazierkom a Kataríny Brúderovej. Prostriedky boli pôvodne plánované v rozpočte mestskej časti, po dohode s magistrátom hl. mesta bude časť tejto investície (40 000 eur) financovaná z rozpočtu mesta. Každý poslanec mestského zastupiteľstva môže každoročne rozhodnúť o pridelenej čiastke z rozpočtu mesta vo výške 20 000 eur za rok. Schválený návrh kumuluje doposiaľ nepreinvestované finančné prostriedky z roku 2019 a 2020. Podľa informácií poslankyne hl. mesta investičné zámery (tzv. hlásené priority poslancu) magistrát hlavného mesta nestihol zrealizovať. Poslanci miestneho zastupiteľstva vyzvali mestskú poslankyňu, pokiaľ plánované budúce investície z poslanceckých priorít budú mať vplyv na rozpočet MČ Vajnory, aby boli predkladané s dostatočným časovým predstihom pre efektívne plánovanie a realizáciu investícií. Rovnaké odporúčanie tlmočila aj poslankyňa Pokrivčáková, vyplývajúce z rokovania finančnej komisie.

Zastupiteľstvo požiadalo zároveň mestskú poslankyňu o zdôvodnenie, prečo septembrové mestské zastupiteľstvo schválilo pre mestskú časť Vajnory zníženie kapitálových výdavkov vo výške 12 500 eur.

Miestne zastupiteľstvo schválilo V. zmenu rozpočtu. Zmena rozpočtu zahŕňa predovšetkým prostriedky získané ako návratnú finančnú výpomoc a účelovo určené na opravu a údržbu. Reaguje na požiadavky základnej a materskej školy, v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti, na úpravu ich rozpočtov týkajúcich sa opatrení súvisiacich s COVID-19.

Miestne zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o výsledku kontrol miestneho kontrolóra. Požiadalo o objasnenie niektorých položiek týkajúcich sa hospodárenia Vajnorskej podpornej spoločnosti, ktoré boli zdôvodnené kontrolórom a starostom priamo na mieste, pričom podrobné materiály budú zastupiteľstvu poskytnuté a zaslané dodatočne.

V bode rôzne starosta mestskej časti informoval o predbežne vyčíslených nákladoch vynaložených na testovanie na COVID-19 vo výške 21 000 eur, ktoré bude mestská časť po finalizovaní všetkých dokladov žiadať ako refundáciu zo strany štátu. Starosta rovnako poďakoval všetkým dobrovoľníkom, zdravotníkom, pracovníkom úradu a každému, kto prispel k príprave a realizácii plošného testovania.

Starosta informoval o petícii občanov proti výstavbe cestnej komunikácie v lokalite Priečne a o ich požiadavke na spracovanie územného plánu zóny ako regulatív budúceho rozvoj územia.

Starosta zároveň informoval o pripravovanom návrhu zmien a doplnkov 07 územného plánu hl. mesta Bratislavy. Vysvetlil, ktorých častí sa zmena týka a zdôraznil, že predmetom zmeny nebude žiadna zmena funkcie a funkčného využitia.

Predsiedníčka komisie podnikania a získavania prostriedkov z fondov M. Debnárová oznámila svoje vzdanie sa funkcie. Podpredseda komisie S. Uhlár sa vzdal funkcie a členstva v júni 2020. Ďalším fungovaním komisie sa zastupiteľstvo bude zaoberať na budúcom zasadnutí.

V centre Vajnor vznikol vsakovací trvalkový záhon

Text: (r)
Snímky: archív

Existuje veľa spôsobov ako si skvalitniť životné prostredie, zdokonaľiť či vylepšiť priestory, v ktorých sa pravidelne alebo často pohybujeme. Jedným z nich je priložiť ruku k dielu, aby vznikla nová hodnota, ktorá bude na osov nielen obyvateľom Vajnor, ale aj návštevníkom našej mestskej časti.

Počas pracovných dní od 16. do 21. septembra 2020 zamestnanci mestskej časti Bratislava-Vajnory: stavebného úradu, hospodárskej správy, úseku komunikácie a, samozrejme, prednosta i starosta, v spolupráci so spoločnosťou dm drogerie markt, s.r.o. realizovali na Roľníckej ulici, popri cestnej komunikácii, projekt Vsakovací záhon. Spolu s autorom projektu a externými pracovníkmi sa na jeho realizácii podieľalo približne pätnásť ľudí.

Postup bol nasledovný: najskôr sa vykopala pol metra hlboký rigol kónického tvaru a na štyroch miestach vsakovacie jamy s hĺbkou až do 70 cm. Po oboch stranách rigolu sme do prekyprenej pôdy vysadili trvalky, ktoré znesú dlhodobéjšie zamokrenie, ale aj značné obdobie sucha. Na trávnej ploche Roľníckej ulice sme v mieste oddychovej zóny popri vedľajšej komunikácii

Krst vsakovacieho záhonu

založili okrasný trvalkový záhon, ktorý tvoria trvalky: rebríček obyčajný, astra alpská, kosatec sibírsky, rudbekia hybrida, z okrasných tráv perovec a iné.

Cieľom projektu bolo vybudovať na mieste bez dažďovej kanalizácie vodozádržný

vsakovací záhon. Prebytočná voda potečie do vodozádržného trvalkového záhonu a následne bude pomaly vsakovať do okolitej pôdy. Keďže lokalita sa nachádza v centre obce, kvitnúce trvalky skrášlia námestie, oddychovú zónu a stanú sa oázou pre opelovače.

Realizácia vsakovacieho záhonu pred MÚ

Hotový vsakovací záhon

Pozvánka do knižnice

Text a snímka: Helena Paulenová

Aj napriek súčasnemu náročnému obdobiu sme sa odhodlali pripraviť sériu výchovno-vzdelávacích programov tvorivého čítania v osvedčenej spolupráci s dramacentrom EDUdrama a Miestnou knižnicou Vajnory, ktoré už niekoľko rokov realizujeme vďaka podpore mČ Bratislava-Vajnory.

Uskutočilo sa desať samostatných podujatí pre žiakov 1. stupňa ZŠ Kataríny Brúderovej. Všetky programy sa skutočne vydarili, deti sa výborne zapájali, boli mimoriadne vnímavé. Zahrali sme sa s malým samurajom, vybrali sme na cestu za záhadným Sebastiánom, putovali sme siedmimi horami a siedmimi dolinami s rozprávkami Pavla Dobšinského, vymýšľali sme najlepší darček pre deduška a v zamotanom trojpríbehu sme hľadali strateného Cyrila. Jednotlivé príbehy boli vystavané ako kombinovaný celok, v ktorom sa striedali pohybové aktivity, hľadanie a spracovanie informácií, uvažovanie o situácii. Každá lekcija bola originálna, deti konali za postavy zo skutočného príbehu, riešili konflikty, samy si vyskúšali byť hrdinami a pridali svoje vlastné názory. Zručné lektorky výchovno-vzdelávacích programov Barbora Jurinová a Veronika Kořínková vtiahli žiakov do deja, situácie zvládali profesionálne, s rutinou a prehľadom, rúška v prejave ich vôbec neobmedzovali.

Veľmi sa teším, že sme stihli všetky naplánované termíny a programy si mohlo užiť spolu 199 detí. Vďaka patrí aj pani učiteľ-

kám, ktoré žiakov priviedli a zabezpečili pokojný priebeh programov. Zmenou bolo iba miesto – malá sála DK – aby sme zabezpečili dostatok priestoru a odstupy. Napriek tejto zmene je to pre našich malých nádejných čitateľov tá najlepšia pozvánka do knižnice, aby si prišli po knihu a dočítali príbehy do konca.

V mene všetkých za túto aktivitu veľmi pekne ďakujeme a už teraz sa tešíme na ďalšie nové programy, ktoré plánujeme pre ZŠ sv. J. Pavla II. i pre našich predškôľakov po zlepšení situácie a zrušení obmedzení, na jar roku 2021.

Spoločne si prajme pokojné dni, všetkým pevné zdravie, veľa trpezlivosti a primerane radosti.

► **MIESTNA KNIŽNICA
VAJNORY**

tel.: 0911 988 710
e-mail: kniznica@vajnory.sk
Otváracie hodiny:
pondelok: 14.00 – 18.00

► **KREATÍVNE CENTRUM
NOVÁ CVERNOVKA**

dramacentrum EDUdrama,
Račanska 78, 831 02 Bratislava
Barbora Jurinová
tel.: 0903 529 500
e-mail: jurinova@edudrama.sk
Veronika Kořínková
tel.: 0948 322 253
e-mail: korinkova@edudrama.sk

Prvá streda v mesiaci patrí občanom

Text: (r) Snímka: archív

Poslaním vedenia obce je umožniť obyvateľom získať hodnoverné informácie, rady, pokyny a vysvetlenia k rôznym žiadostiam, postupom i zložitým udalostiam.

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Vajnory vychádza svojim občanom v ústrety pri poskytovaní všetkých relevantných údajov i poučení, ktoré im pomôžu zorientovať sa v rozličných súvislostiach. A preto prvá streda v mesiaci patrí stretnutiam starostu Vajnora Michala Vlčeka s občanmi, prichádzajúcimi s rôznymi návrhmi, riešeniami, žiadosťami o radu i so sťažnosťami.

Jedno z takýchto stretnutí sa uskutočnilo aj 7. októbra, na fotografii je pán starosta s pánom Mgr. Štefanom Jakubáčom.

Celoplošné testovanie vo Vajnoroch

Text: (kd)

Snímky: Martin Bača

Počas víkendu 31. 10. – 1. 11. 2020 sme čelili náročnej výzve v podobe celoplošného testovania na COVID-19. Operácia „Spoločná zodpovednosť“ sa konala súčasne v 138 mestách a v 2 883 obciach. Jedným z miest, kde testovanie prebiehalo, bola aj naša mestská časť Bratislava-Vajnory.

V piatich odborných miestach sa testovania zúčastnilo celkovo 4 539 ľudí. Podarilo sa nám ho zvládnuť predovšetkým vďaka obetavosti, ochote a profesionalite ozbrojených síl, zdravotníkov, dobrovoľníkov, polície, pracovníkov miestneho úradu, za čo všetkým patrí obrovská vďaka. Bezproblémový priebeh ocenili aj mnohí naši občania, ktorí vyzdvihli predovšetkým empatiu a ľudskosť, s akou sa počas oboch dní pri testovaní stretávali.

Náročnú úlohu, na ktorú sme neboli pripravení personálne, materiálne, no najmä finančne, sme ako samospráva nakoniec zvládli bez väčších komplikácií. Aj v tejto neľahkej situácii sa ukázalo, že mnohým z Vás nie je ľahostajný verejný záujem a pomohli ste nám v čase, keď sme to najviac potrebovali.

Naše poďakovanie patrí Orange Slovensko, Motor-Car Bratislava, CERVA Slovensko, MO SR, Vodax, Therimex Slovakia, Lokše Vajnory, ale rovnako aj Vám všetkým, vážení priatelia, ktorí ste svojím prístupom a svojou disciplinovanosťou prispeli k plynulému priebehu tejto náročnej akcie.

VÝSLEDKY TESTOVANIA NA OCHORENIE COVID-19 ZA MČ BRATISLAVA-VAJNORY:

- Otestovaných celkovo za dva dni: **4 539 obyvateľov**
- Pozitívne testovaných bolo: **14 obyvateľov**

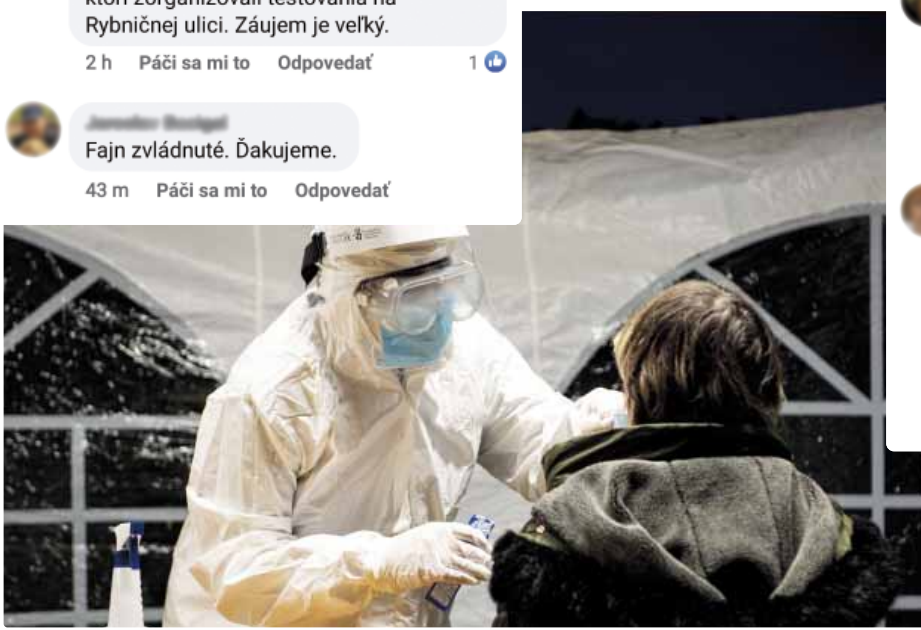

Miroslav Vrbňanský
 Aktuálne rád na Rybníchej. Veľká vďaka všetkým lekárom, dobrovoľníkom a pracovníkom miestneho úradu Vajnory, ktorí zorganizovali testovania na Rybníchej ulici. Záujem je veľký.
 2 h Páči sa mi to Odpovedať 1

Jozefína Štefániková
 Fajn zvládnuté. Ďakujeme.
 43 m Páči sa mi to Odpovedať

Beata Čaput
 Super zorganizovaný odber v DK Vajnory. Celková doba čakania u nás max 50 minút - uz aj s výsledkom. Nebol to žiadny problém 😊
 4 h Páči sa mi to Odpovedať 1

Beata Čaput
 Aj ja chcem poďakovať za ústretový prístup-príslušník policajného zboru nás vyzval na prednostný vstup na testovanie. ja-2dni po operácii karpal.tunelu a dcera na invalidnom vozíku..a nikto z čakajúcich nemal námietky 🙌 skvelý pocit,zo skvelých ľudí!! 😊👍 zvládneme to!! 🙌👍

Zuzana Wroblewska
 Za nás tiež super, vybavení expresne rýchlo, všetko šlapalo ako hodinky, pracovníci mili - majú moj obdiv, musí to byť narádne celý deň byť v oblekoch a vybaviť toľko ľudí. A aj ľudia v rade v pohode, nikto nefrlal, to len FB je plný hejterov...
 1 h Páči sa mi to Odpovedať 3

Zážitok na moste cez Vajnorský potok

Text: (jc)

Snímka: archív

Väčšina Vajnorákov zrejme pozná lesnú cestu od starého kameňolomu k Mahrovej chate. Niekomu poskytuje psychorelaxačný zážitok, inému pomáha udržiavať fyzickú kondíciu, pre ďalšieho môže byť miestom príjemnej prechádzky. Pre všetkých je tam zatiaľ ešte dosť toho najprirrodzenejšieho pokoja, ktorý sme si z „dediny v meste“ už nechali vyhnať.

Snáď sto metrov nad vinohradmi, tam, kde sa cesta prudko stáča doprava, viedol ponad Vajnorský potok starý most. Dlhé roky odolával erózi, no počas tohtoročných októbrových dažďov už náporu rozvodneného potoka podľahol. Cesta k Mahrovi tak zostala neprejazdná pre cyklistov a ťažko prechodná pre chodcov. Žijeme v dobe ľahostajnosti voči tomu, čo nie je naše, a tak som asi nebol jediný, kto nad zničeným mostom mávol rukou: „Ved sa to dá nejako obísť.“ Nákladník a traktor sa cez potok prebrodia a na ostatných nikomu nezáleží. Kto by asi tak zaplatil stavbu nového mosta, ktorý nemá žiadneho pána? Bol som si istý, že tento most pre nás nadobro skončil.

Po niekoľkých dňoch som však mal na tom istom mieste celkom iný zážitok. Náhodou som tam totiž zastihol skupinku ľudí, ktorí práve dokončovali svoje dielo – nový most cez Vajnorský potok. Nepochybne to bolo v záujme lesných robotníkov ťažiacich drevo vo vajnorskom urbáre, no z rozhovoru s dobrovoľnými staviteľmi som sa dozvedel, že iniciatíva vyšla práve od ľudí, ktorí by sa bez mosta pokojne zaobišli – od vajnorských poľovníkov. Ďalším mojím prekvapením bolo zistenie, že títo páni stavali most cez Vajnorský potok z vlastnej vôle a preto, že ho potrebujú aj iní – tí, ktorých je teraz v lese o to viac, o čo menej ich môže byť v kaviarňach

Už sme si zvykli na to, že aktivitám na ochranu prírodného prostredia Vajnor väčšinou velí predseda Poľovníckej spoločnosti Vajnory Ján Panák. V tomto prípade mu prišli na pomoc aj lesní robotníci zo spoločnosti I. Svätajurská s užitočným mechanizmom. Výsledkom je obnovená cesta k Mahrovi po pevnom moste, ktorý organicky zapadá do prostredia nášho lesa.

a reštauráciách. A postavili ho zadarmo! Domnieval som sa, že v dnešnej dobe je slovo "zadarmo" len v starých príbehoch a nových vtípoch. Lenže toto sa stalo práve teraz a nebol to vtipný predvolebný sľub, ale hmatateľná realita, ktorú som mohol zachytiť aj fotoaparátom svojho mobilu.

Keď som sa potom vracal domov po miestach, kde kedysi naši rodičia starostlivo obrábali každý peň viniča a videl som ako ťažké mechanizmy ukladajú kilometre štvorcové asfaltu do navždy zničenej prírodnej krajiny, napadli mi celkom iné myšlienky. Priznám sa, že mi zovrela hrdlo, keď som si uvedomil, ako rýchlo sa sťahuje slučka „urbanistických vy-

možností“ okolo tej našej „dediny v meste“. Snaženie niekoľkých našich „Mohykánov“, čo sa trápili s mostom, aby urobili niečo skutočne prospešné pre bežných ľudí a pritom nijako neublížili prírode, mi pripadala ako kvapka v oceáne.

Aby som však nezostal negatívny (ako po nedávnom teste na koronu), pridám ešte poslednú myšlienku zo zážitku na moste:

„Vari nie je oceán len veľké množstvo kvapiek?“ (Táto posledná myšlienka bola aj posledná replika v príbehu Adama Ewinga z kultového filmu Atlas mrakov.)

Povinnosť registrácie chovov ošípaných

Regionálna veterinárna a potravinová správa Bratislava — mesto (RVPS) v nadväznosti na vážnu situáciu v šírení afrického moru ošípaných (ďalej len „AMO“) a v zmysle § 16 ods. 7 zákona NR SR č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, prostredníctvom mestskej časti Bratislava Vajnory oboznamuje obyvateľov a chovateľov ošípaných o povinnosti mať zaregistrované svoje chovy aj v prípade, ak chovajú iba jeden kus ošípanej. Z toho vyplýva povinnosť registrácie a výzva občanov k maximálnej ostražitosti a dodržiavaniu biologickej ochrany vlastných chovov.

Každý nekomerčný chov musí spĺňať podmienky biologickej bezpečnosti, napr.:

- › ošípané nesmú prísť do styku s ošípanými z iných chovov a ani s diviakmi

- › pri vstupe a výstupe z maštale musia byť zabezpečené hygienické opatrenia
- › poľovníci 48 hodín po poľovačke nesmú byť v kontakte s ošípanými
- › slama z oblasti s výskytom AMO sa nemôže používať na podstielku, na kŕmenie sa nesmie používať ani čerstvá tráva a zrno vlna z takejto oblasti
- › budovy chovov musia byť postavené tak, aby sa do nich nedostali diviaky, ani iné zvieratá (hlodavce, mačky,...),
- › každá zmena v správaní ošípanej sa musí hlásiť na príslušnú RVPS alebo súkromnému veterinárovi. Upozorňujeme, že v prípade výskytu AMO v chove s nedostatočnou biologickou ochranou, chovateľ stráca nárok na odškodné alebo poistné. Ak chovateľ nie je registrovaný, automaticky nedostane odškodnenie a taktiež mu bude uložená sankcia za neregistrovaný chov.

Povinnosť registrácie chovov (fariem) a zvierat vyplýva zo zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (§ 19 Identifikácia a registrácia zvierat, § 37 Povinnosti vlastníkov, držiteľov, sprostredkovateľov, dovozcov, príjemcov, prepravcov, predávajúcich alebo iných fyzických osôb, fyzických osôb-podnikateľov alebo právnických osôb, ktorí su oprávneni disponovať so zvieratami, násadovými vajcami, produktmi živočíšneho pôvodu, živočíšnymi vedľajšími produktmi, krmivami alebo vybranými produktmi rastlinného pôvodu, § 40a Registrácia chovu hospodárskych zvierat).

- › **Bližšie informácie nájdete na webe:** www.vajnory.sk/vyveska/ruvz-usmernenie-k-chovu-osipanych.

Výzva na vykonanie celoplošnej jesennej deratizácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva hlavné mesto so sídlom v Bratislave

VYZÝVA NA VYKONANIE

celoplošnej jesennej deratizácie (regulácia živočíšnych škodcov) na území všetkých obcí Bratislavského samosprávneho kraja v období od 01. 10. 2020 do 30. 11. 2020

podľa § 12 ods. 2, zákona NR SR č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, jedným z opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení je regulácia živočíšnych škodcov. Tieto opatrenia podľa ustanovení § 51 ods. 1 písm. a), § 52 ods. 1 písm. a) a § 53 písm. a) uvedeného

zákona vykonávajú všetky fyzické osoby — občania, fyzické osoby — podnikatelia, právnické osoby i obce.

- › **I. obce** vykonajú deratizáciu v objektoch a na verejných priestranstvách v správe alebo vlastníctve obcí;
- › **II. fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby** vykonajú deratizáciu v ich alebo nimi spravovaných objektoch, kanalizačných a kolektorových rozvodoch a areáloch určených na podnikanie a bývanie, vrátane objektov školských, zdravotníckych, športovo-rekreačných, telovýchovných a kultúrnych zariadení, zariadení sociálnych služieb, bytových a polyfunkčných domov, administratívnych budov, skladov i skládok odpadov; fyzické osoby — podnikatelia a právnické osoby deratizáciu uskutočnia prostredníctvom oprávnených

firiem disponujúcich odbornou spôsobilosťou na vykonávanie činnosti: regulácia živočíšnych škodcov prípravkami určenými na profesionálne použitie;

- › **III. fyzické osoby – občania** vykonajú deratizáciu na pozemkoch a v objektoch využívaných na chov hospodárskych zvierat a v prípade známok výskytu hlodavcov aj v pivničných a prízemných priestoroch rodinných domov a objektov určených na bývanie; fyzické osoby – občania môžu deratizáciu vykonať aj svojpomocne v obchodnej sieti dostupnými biocídnymi prípravkami v malospotrebitelských baleniach, ktoré sú určené a schválené na predmetný účel.

- › **Viac informácií nájdete na webe:** www.vajnory.sk/novinky/jesenna-celoplosna-deratizacia-od-1102020-do-30112020

Rekonštrukcia organa v chráme Sedembolestnej Panny Márie (2)

Text a snímky: Vladimír Gazdík

VÁŽENÍ ČITATELIA VAJNORSKÝCH NOVINEK,

v predchádzajúcom čísle nášho časopisu sme Vám priniesli prvú časť pútavého priebehu rekonštrukcie organa v našom vajnorskom chráme z pera renomovaného organára pána Vladimíra Gazdíka, ktorý obnovu nášho vzácného nástroja realizuje. Dnes vám prinášame druhú, nemenej zaujímavú časť priebehu rekonštrukcie, prostredníctvom ktorej sa dostanete nielen k samej podstate náročnej a zaujímavej práce, ale aj k vyhlídkam, ako bude obnovený kráľovský nástroj pôsobiť. Rovnako sme Vás informovali, že ide o výnimočný počin, ktorý si však vyžaduje našu spoluúčasť. Tým, ktorí ju prijímú, dávame k dispozícii číslo účtu: **SK20 0900 0000 0000 1146 3297, VS: 0202067426**, na ktorý možno posilať ľubovoľný príspevok (do správy pre prijímateľa uveďte, prosím, heslo: **ORGAN**).

Redakcia

Reštaurovanie organa možno predstaviť ako reštaurovanie obrovského hodinového mechanizmu s pridanou hodnotou, ktorou je organový zvuk. V praxi to znamená očistiť, skontrolovať alebo opraviť každú jednu z tisíc častí nachádzajúcich sa v nástroji. Až po dôkladnom vyhodnotení a pripravení jednotlivých častí začína organár – reštaurátor detailnú prácu znovuzrodenia pôvodného zvuku nástroja. Táto spočíva v realizácii technickej stránky, po ktorej nasleduje tzv. intonácia – práca na zvuku jednotlivých píšťal, prispôbenie zvuku organa priestoru chrámu, dokonca aj množstvu veriach, ktorí do chrámu prichádzajú. Organ je viac ako len skriňa, ktorá nás osloví. Podstata je skrytá vo vnútri.

Po demontáži organa nasledoval podrobnejší výskum jednotlivých častí. Zatiaľ čo presný rok vzniku organa, jeho staviteľ a jeho vzhľad je naďalej neznámy, výskumom sa podarilo potvrdiť, že terajšia podoba organu je výsledkom dvoch zásadných prestavieb. Prvá z nich sa viaže k roku 1895, v ktorom bol zväčšovaný kostol. Tento rok je zarna-

Pôvodný drevený register

menaný aj vo vnútri organa, bez ďalšieho popisu. Autor tejto prestavby dosiaľ nie je známy. Druhá prestavbu, ktorú som spomínal už v prvej časti, vykonal v rokoch 1975 – 1979 slovenský organár Pavol Baxa.

Ďalšia významná zmena, ktorá zasiahla najmä viditeľnú časť organa, bola rekvirácia predných cínových píšťal na začiatku 20. storočia. Tieto boli po prvej svetovej vojne nahradené menej hodnotnými plechovými píšťalami.

Prvá prestavba na prelome 19. a 20. storočia zasiahla všetky dôležité súčasti organa. Zmenám sa nevyhla ani organová skriňa. Pôvodná vrchná časť zo začiatku 19. storočia bola vyzdvihnutá na novší podstavec, ktorého zadná časť bola prispôbená hlbke vrchnej skrine. Do miestnosti za organom bol postavený nový magazínový mech so šliapacou pákou a novými kanálmi prepojený so vzdušnicami. Pribudol aj nový hrací stôl s jedným manuálom a pedálom, postavený pri zábradlí pred organovou skriňou. Do spodnej časti skrine bolo zabudované nové ovládanie registrov a tónov organa.

Významné zmeny boli vykonané aj v dispozícii organa. Koncom 19. storočia sa predstava o zvuku organa oproti jeho začiatku výrazne zmenila. Vysoko ladené registre, jemnejší zvuk ustupoval registrom v základnej 8' polohe s tmavším zafarbením zvuku. Táto zmena bola iniciovaná najmä vplyvom prispôbenia organa zvuku orchestra. Pôvodná Quint 3' bola nahradená registrom Gamba 8' a Octav 2' registrom Salicional 8'. Zmenené bolo aj zloženie registra Mixtur. Kvôli novému usporiadaniu a hlavne iným rozmerom píšťal museli byť zmenené aj tzv. píšťalnice, časti vzdušnice s dierkami a kanálkami, na ktorých stoja píšťaly a lavičky, ktoré držia píšťaly. Povrch píšťalnice a časť vzdušnice boli natreté zelenou farbou.

Druhá prestavba sa pôvodného organa dotkla opäť v zmene zloženia registrov – dispozície. Snahou bolo čiastočne sa zvukovo vrátiť do obdobia začiatku 19. storočia. Táto zmena sledovala trendy v organárstve v sedemdesiatych rokoch 20. storočia. Za týmto účelom bol register Gamba 8' nahradený registrom Kvinta 2 2/3', namiesto registra Salicional 8' bol osadený register Octav

2', register Wald Flötten 4' bol nahradený registrom Salicional 8' a zmenený bol aj register Mixtur. A opäť so zmenou píšťalnic a lavičiek. Zmenila sa aj poloha pedálovej vzdušnice a prerobené bolo aj ovládanie registrov I. manuálu. Povrch píšťalnic, ale aj vzdušnice a časti traktúry, bol prebrúsený a natretý hnedou farbou. Vypracovaný návrh na reštaurovanie, schválený Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave, si vytýčil za cieľ vrátiť organu pôvodnú hudobnú a estetickú podobu zo začiatku 19. storočia, pri dôslednom zachovaní pôvodných dielov, s použitím materiálov a techník používaných pri stavbe hudobných nástrojov v tomto období, ale aj s využitím niektorých vyhovujúcich dielov z predchádzajúcich prestavieb. Všetky drevené časti boli pred prevozom do ateliéru v kontrolovanom procese vystavené účinkom plynu za účelom odstránenia živých organizmov – drevokazného hmyzu a plesní.

MECH

Magazínový mech zložený z vrchného zásobného mecha a zo spodného tiež magazínového čerpacieho mecha sa nachádzal v havarijnom stave. Reštaurovanie sa po čistení sústredilo na kompletnú výmenu kože, ktorá bola na mnohých miestach výrazne poškodená, potrhaná a na viacerých miestach neodborne opravovaná. Ako materiál bola použitá prvotriedna ovčia koža, glejená teplým glejom. Kompletne sa zreštaurovali a nahradili spoje pohyblivých častí mecha. Na spoje sa použila struna z čreva. Polámané bočné steny mecha, kadiaľ masívne unikal vzduch, boli opäť zglejené, praskliny vo vnútri mecha preglejené ovčou kožou a vnútro mecha bolo pretreté náterom s kriedou. Reštaurované boli aj spätné klapky vo vnútri mecha. Z povrchu mecha sa odstránili nepôvodné farebné nátery a kože so zvyškami moderných chemických lepidiel. Na podstavci pre mech boli doplnené chýbajúce alebo poškodené priečky. K mechu sa pripojí nové elektrické dúchadlo Ventus aj s patentovaným regulátorom vzduchu a ochrannou skriňou. Mech bude so vzdušnicami prepojený pomocou nových kanálov, ktorých časť bude zapustená pod úroveň dlážky na chóre, ktorá sa v súčasnosti buduje.

VZDUŠNICE

Vzdušnica pre osem manuálových registrov, zložená zo systému 54 jednotlivito uzavretých kanciel pre každý tón, bola rovnako vo veľmi zlom stave. Do vzdušnice prichádza vzduch z mecha a každá prasklina a netesnosť sa prejaví na zvuku jednotlivých píšťal alebo syčaním a svojvoľným pískaním. Po čistení, odstránení nepôvodných farebných náterov, iných nepôvodných prvkov (umelá hmota, papier nalepený moderným lepidlom) a demontáži nepôvodného kanála zo spodnej strany

vzdušnice boli všetky praskliny preglejené úzkymi pásmi kože. Zglejené boli aj nepôvodné diery, vyvŕtané kvôli odstráneniu svojvoľného pískania píšťal. Vo ventilovej komore bol po vyrovnaní povrchu naglejený ručne robený papier, na všetkých ventiloch bola naglejená nová koža a ventily boli opäť naglejené na zadnú stenu ventilovej komory. Po regulovaní sa reštaurované a rekonštruované perá osadili na pôvodné miesto. Na dne ventilovej komory sa rekonštruovali kožené pulpety spolu s javorovými valčekmi a mosadznými drôťmi. Plocha pod zásuvkami bola vyrovnaná a poškodená koža sa kompletne nahradila novou. Ako materiál bola použitá prvotriedna špeciálna ovčia koža glejená teplým glejom.

Píšťalnice boli po odstránení nepôvodných farebných náterov napustené spevňovacím roztokom a po kontrole všetkých dielok boli odstránené netesnosti. Spodná strana píšťalnic bola utesnená kašmírom. Rovnakým spôsobom sa reštaurovala aj pedálová vzdušnica.

TRAKTÚRA

Po vytriedení a čistení dielov sa odstránili nepôvodné železné a duralové drôty a nahradili sa mosadznými. Časť registrovej traktúry bude rekonštruovaná pri montáži.

PÍŠTALY

Po podrobnejšom výskume píšťal sa podarilo identifikovať chýbajúci pôvodný register na I. manuáli. Po rekonštrukcii pôvodnej píšťalnice bude osadený na pôvodné miesto. Ostatné drevené pôvodné píšťaly budú utesnené a po osadení v organe technicky a zvukovo prispôsobené priestoru chrámu. Nepôvodné prospektové píšťaly sa nahradia novými rekonštruovanými cínovými píšťalami. Spolu s ostatnými pôvodnými

píšťalami budú naintonované v priestore kostola a naladené jedným z historických ladení. Po dokončení v súčasnosti prebiehajúcich prác na úprave dlážky chóru a povrchovej úpravy skrine organa sa zreštaurované diely osadia na svoje miesto.

Pre osvetlenie niektorých odborných výrazov prinášame vysvetlenie:

kancela – komôrka vo vzdušnici, do ktorej po stlačení klávesu vnikne vzduch, ktorý je ďalej vedený k píšťale;

rekvirácia – úradné zabratie – zhabanie majetku vo výnimočnom čase; v prípade kostolov sa týkala predmetov obsahujúcich cín – zvonov a cínových predných prospektových píšťal v čase prvej sv. vojny; bola vhlásená pre celé územie Rakúska-Uhorska;

vzdušnica – ústredná časť celého organa, na ktorej stoja píšťaly; okrem kožených tesnení je celá z dreva; geniálne jednoduchým spôsobom sa v nej pomocou kanciel, ventilov a zásuviek rozdeľuje vzduch pre každú píšťalu;

zásuvka – drevená lišta s dierkami pohybujúca sa na hornej strane vzdušnice; pomocou nej organista zapína register;

register – rad píšťal rovnakého zvukového zafarbenia ale rôznej výšky;

píšťalnica – jedno – alebo viacvrstevná doska s dierkami na spodnej a vrchnej strane, niekedy prepojenými kanálikmi, na ktorej sú systematicky postavené rôzne veľké píšťaly, patriace väčšinou k tomu istému registru; je umiestnená na hornej strane vzdušnice, medzi ňou a vzdušnicou sa pohybuje tzv. zásuvka;

manuál – rad kláves, ktoré organista ovláda rukami;

traktúra – v tomto organe dômyselne usporiadaná spleť rôzne hrubých drevených líšt, ktoré spájajú hrací stôl so vzdušnicami a ktorých pohybom dokáže organista ovládať každú píšťalu jednotlivo;

Vzdušnica I. man. s píšťalnicami po reštaurovaní

Významný slovenský archeológ PhDr. Michal Slivka, CSc. listuje v knihe zeme

Michal Slivka v teréne

Text: (sb)

Snímky: archív Michala Slivku

Michal Slivka sa narodil 9. júla 1948 v Letanovciach ako druhé z troch detí spišského roľníka. Rodina ho od mladosti viedla k záujmu o históriu a tradície.

V roku 1965 sa stal členom Krúžku historikov Spiša pri Slovenskej historickej spoločnosti. V roku 1967, keď končil strednú školu, mal za sebou už prvý amatérsky archeologický objav zlatej náušnice z doby bronzovej v lokalite Myšia hôrka pri Spišskom Štvrtku a zároveň už publikoval vlastné články v Matičnom čítaní, Katolíckych novinách, Spišských hlasoch a Podtatranských novinách. Ešte počas strednej školy vstúpil v roku 1965 do čerstvo vzniknutého Krúžku historikov Spiša pri Slovenskej historickej spoločnosti. V roku 1968 nastúpil na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bra-

tislave a zapojil sa do študentských protestov proti sovietskej okupácii.

V júli 1969 odchádza na pozvanie francúzskeho profesora na výskum do Alésie. Vysokoškolské štúdium musel v roku 1972 prerušiť kvôli protikomunistickému postoju – ŠtB zachytila list, ktorý Michal v roku 1969 adresoval rodičom. Zamestnal sa ako robotník a napokon ukončil štúdium ako externý poslucháč. V roku 1974 úspešne obhájil diplomovú prácu **Slovanské osídlenie východného Slovenska**. V roku 1976 začal pracovať na odbore pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Prešove, neskôr v Bratislave. V tomto období vykonal v skromných podmienkach archeologický prieskum na mnohých slovenských hradoch a kostoloch a v roku 1983 začal archeologický prieskum v lokalite zaniknutého kartuziánskeho kláštora na Kláštorisku v Slovenskom raji. Tu sa stretávali mladí ľudia i bývalí politickí väzni, disidenti, intelektuáli a ľudia rôznych národnos-

tí i vierovyznania. Napriek aktivitám ŠtB tu vznikol vďaka Michalovi Slivkovi ostrov slobody. Často v skromných podmienkach zrealizoval s jemu vlastnou pedantériou aj viacero náročných archeologických výskumov – Paričov hrad v Trebišove, hrad Šariš vo Veľkom Šariši, hrad Kapušany, karner v Trenčíne, Kostol sv. Egídia v Poprade, Kostol Najsvätejšej Trojice v Chrašti nad Hornádom. V roku 1980 obhájil rigoróznú prácu na tému **Stredoveké hutníctvo a kováčstvo na východnom Slovensku**, na základe ktorej mu udelili titul PhDr. V roku 1992 sa mu podarilo obnoviť Tnavskú univerzitu, kde zastával v rokoch 1993 – 95 funkciu prvého predsedu akademického senátu, v roku 1994 sa stal docentom. Z Trnavy však v roku 1996 odchádza do Bratislavy, kde v rokoch 1998 – 2004 viedol Katedru archeológie FF UK. Tu pôsobí ako emeritný docent. Externe prednášal na Katolíckej univerzite v Ružomberku a na Masarykovej univerzite v Brne. V roku 1992 v Archeologickom ústave SAV obhájil dizertáciu **Súbor**

prác k dejinám stredovekého Slovenska (feudálne sídla, cirkevné inštitúcie, remeslá), za ktorú mu udelili vedeckú hodnosť kandidát historických vied (CSc.).

V jeho bádateľskom záujme dominuje monasterológia, kastelológia a kresťanská archeológia. V niekoľkých prácach sa zamerával na rozmanité keramické produkty, dotkol sa však napríklad aj numizmatickej problematiky v publikácii **Hrady a hrádky na východnom Slovensku**. (v spoluautorstve s A. Vallaškom), ktorá je prvou modernou syntetickou prácou o hradoch na Slovensku. Čiastkovo publikoval aj svoj najvýznamnejší výskum na Kláštorisku. Všetkými jeho prácami sa vinie vynikajúca znalosť prameňov a literatúry k téme a jej pedantné spracovanie. Spolu ich je vyše dvesto a sú citované doma (vyše 800 citácií) i v zahraničí (index vykazuje takmer pol tisícky citácií).

O svojej profesii hovorí s neopakovateľným zánietením, čo potvrdzujú aj nasledujúce slová: „Archeológia je jednoznačne historická disciplína, mapuje nám najdávnejšiu minulosť, ale aj súčasnosť. Je to kniha zeme, ktorú treba vedieť prečítať. Príprava na túto profesiu je náročná počas štúdia a pôsobnosť po ňom na nárokoch nezlavuje. Stretávame sa so základnými otázkami ako – boli ste v Egypte, či inde, našli ste zlato, alebo iné cennosti? Archeológia nie je len o zlate, či šperkoch, ale v prvom rade nám dokumentuje bežný život. Každý jeden nález – a to zdôrazňujem – treba vedieť prečítať. Duch človeka je inkarnovaný do tej odhalenej hmoty. Aj nájdený hrniec niekto vyrobil, preto treba vedieť prečítať jeho históriu. Následne sa hľadajú paralely, analógie a súvislosti, aby sme mohli odhaliť odkiaľ, z ktorej dielne ná-

Michal Slivka referuje

lez pochádza. Slovenská archeológia je ešte mladá disciplína, má len sto rokov, ale vývoj poznania sa posunul citeľne dopredu, ale už sa radí medzi popredné nielen európske disciplíny, čo potvrdzuje, že naše kontakty sa neobmedzujú len na okolité krajiny. Dokladajú to aj odborné články a citácie, ktoré sa nachádzajú vo svetových publikáciách. Znamená to, že nás odborný svet akceptuje ako rovnocenných partnerov.“

Za svoju mnohostrannú prácu na poli vedy, vysokého školstva, (kresťanskej) kultúry, spoločnosti a záchranu Kláštoriska, čím prispel aj k rozvoju Národného parku Slovenský raj, získal M. Slivka niekoľko oce-

není. V roku 1999 mu Trnavská univerzita vyslovila **uznanie a vďačnosť za mimoriadnu aktivitu v akcii Strom života – Kláštorisko**. V roku 2002 ho už poctili pamätnou listinou a medailou za vynikajúce zásluhy o rozvoj Trnavskej univerzity. Významné ocenenia nášho archeológa prišli aj zo zahraničia, keď mu v roku 2005 Historický inštitút Jagelovskej univerzity v Krakove udelil čestnú cenu Wactawa Felczaka a Henryka Wereszyckého za monumentálnu publikáciu **Terra Scepusiensis – Stav bádania o dejinách Spiša (2003)**, ako najlepšia kniha z dejín v strednej Európe. Spolu s Martinom Homzom bol jej zostavovateľom, a zároveň do nej prispel i ako autor. Patria k prvým Slovákom, ktorí túto cenu dostali (Petřík 2006). V roku 2006 Rada Konferencie biskupov Slovenska pre vedu, vzdelanie a kultúru pri príležitosti sviatku blahoslaveného Fra Angelika – patróna umelcov udelila **Čestné uznanie za osobný prínos o kresťanské hodnoty v kultúre na Slovensku** (tzv. ocenenie Fra Angelika). K najcennejšiemu oceneniu patrí dekrét súčasného pápeža Františka, ktorý bol vystavený pri príležitosti životného jubilea nášho významného archeológa 12. mája 2018. Dr. Slivka sa odmietol habilitovať za profesora vyhraneným morálnym postojom voči udeľovaniu titulov v dnešnej dobe, čo zdôvodnil slovami: Je priveľa „prázdnych mien obhádzaných titulmi“. Archeológ Michal Slivka patrí medzi významné osobnosti Vajnora, ktorých obyvateľom je od roku 1972.

Zdroj:

Tomáš Kopták: Profil PhDr. Michala Slivku, CSc. *Historia Folklorica*, Masarykova univerzita Brno, rozhovor s Dr. M. Slivkom

Michal Slivka na pracovisku

Príbehy Vajnorského ornamentu

Šaty, aké si dnes veľký svet cení

Text: Elena Karácsonyová
Snímky: Michal Macko ml.

Príbeh ornamentu, zachovávanie kultúrneho dedičstva – a šaty? Názov dnešného príbehu som si požičala zo slov piesne Mariky Gombitovej čisto úmyselne.

Ostatné roky totiž priniesli renesanciu záujmu spoločnosti o slovenské ľudové umenie, stále častejšie sledujeme využívanie ornamentu na moderných úžitkových predmetoch, a najmä na odev. Nie je to prvá vlna oživenia záujmu o tradičnú kultúru, od začiatku minulého storočia sme takýchto vln zaznamenali už niekoľko. Kroj a ornament opäť objavili aj súčasní módni tvorcovia. Šaty inšpirované ľudovým odevom a zdobené štylizovaným ornamentom z dielne popredných slovenských návrhárov vidíme čoraz častejšie aj na plesoch a veľkých spoločenských podujatiach. Nie je to nič nové. Aj z rúk vajnorských vyšivačiek vzišli v minulosti šaty ozdobené pôvodným vajnorským ornamentom. Pani Agneša Brúderová („Ada“ - ako ju familiárne vo Vajnorocho volajú), učiteľka, ktorej rukami prešli na tunajšej škole celé generácie Vajnorákov, mi porozpráva príbeh tých svojich.

Šaty Márie Kuricovej

Šaty Agneši Brúderovej – detail

S nápadom vyšít ornamentom šaty pre Adu prišla jej teta, pani Štefánia Zemanová. Ada si želala šaty čiernej farby a odôvodnila to tete Štefíne takto: „Teto, já budem maturovat a tis mi povidaau, že ket budem paňi učitelka, mosím vipádat k svjetu súca.“ Látku na šaty kúpili „v mjesce u Rolného“. Teta Štefína šaty vyšila nielen pre Adu, ale aj pre jej sestru Vieru. Premiérovo si ich dievčatá (ešte pred tou spomínanou maturitou) obliekli ako spoločenské šaty na svadbu. Podľa spomienok majiteľky – „obidve zme išli ve višíváních šatách, co ešte řigdo řigdi v takých šatách neišeu.“ Presný rok vzniku si nepamätá, ale vzhľadom na účel sme ich datovali približne do roku 1955. Šaty ani po rokoch od svojho vzniku nič nestratili na svojej kráse. Sú vyšívané zlatou kovovou niťou na rukávoch a samostatnom opasku. Použité sú tradičné vajnorské motívy – vtáčiky, hrozno, hroznové listy a úponky, kvety. Dodržaná je i osová súmernosť výšivky, typická pre náš ornament. Použitý je plný steh, steh „na váleček“ (obnitka – vo Vajnorocho vyšívaná tak, že tam, kde vyšivačka vpichne ihlu z lícnej na rubovú stranu, hneď vedľa vypichne ihlu z rubu na lícnu stranu a začína nový steh) a tzv. „ježíki“.

Keď dnes píšem príbeh o čiernych vyšívanych maturitných šatách, tak Vám predstavím ešte jedny – vznikli neskôr, v roku 1970. Výšivku, ktorá ich zdobí, vyhotovila Katarína

na Bednárová na „objednávku“ maturantky Marienky Kališovej, mojej mamy. Ornament na rukávoch a golieri je kompozíciou väčších a menších kvietkov, púčikov, kláskov a lístočkov, vidíme v ňom dodržanú osovú súmernosť. Na výšivku je použitá zlatá a strieborná kovová niť, uplatňuje sa v nej plný steh, obnitka, „ježíki“ a doplnkové stehy. Výber rovnakej farby šiat je v tomto prípade čisto náhodný. To, že obe vyšivačky použili zlatú niť, je však logické – na čiernej pôsobí veľmi efektne a slávnostne, aj v kombinácii so striebornou. Použitá kompozícia ornamentu je však na každých šatách jedinečná – vyšivačky si ju pre tento konkrétny účel nakreslili podľa vlastnej fantázie.

Ktoré z týchto šiat sú krajšie, nie je asi možné posúdiť, a nie je to ani potrebné. Oboje sú bezpochyby jedinečné. Vieme, že spod rúk vajnorských vyšivačiek v minulosti vzišlo viacero takýchto šiat, Vajnorským ornamentom boli vyšívané i svadobné šaty. A tak zopakujem prosbu z minulého „príbehu ornamentu“ – ak máte niektoré z nich doma či dokonca poznáte ich osud, napíšte nám na e-mailovú adresu redakcie. Dúfam, že sa nám ich podarí „nazbierať“ toľko, aby sme v priaznivejších časoch mohli z nich a z tých, ktoré vznikajú z rúk šikovných umelkýň aj dnes, pripraviť malú výstavu.

Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (1)

Zdroj: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Snímka: Vajnory v spomienkach a Katarína Vlčková.

Poznáme príslovie – kto si neváža minulosť, nie je hoden budúcnosti. Listovať v histórii svojho mesta, či obce je vždy zaujímavé. Znamená to nahliadnuť do kroniky, zdroja mimoriadne zaujímavých udalostí, príhod a osudov. Vajnory sú obec, hrdiaca sa obsažnou kronikou udalostí, ktoré by mali poznať príslušníci všetkých generácií. A tak ponúkame čitateľom Vajnorských noviniek bezprostredný pohľad na najstaršie dejiny, počnúc prvými osídleniami.

„...Okolie Bratislavy patrilo k oblastiam s najstaršími slovanskými osídleniami, čo dokazujú pamiatky pochádzajúce neskôršie z doby slovansko – avarskej spadajúce do 7. až 8. storočia n. l. V tejto dobe sa osídlenie sústredilo na stranách Bratislavy smerom na východ, kde sa zistili už vtedy dôkazy o osídlení jestvujúcich Vajnor. Potom tiež pri Bernolákove (Čeklís) a pri potoku Čierna Voda odkryli archeológovia Veľkomoravské sídlisko.

Podrobnejším štúdiom v lokalite stredovekých dnes už zaniknutých osád v severovýchodnej časti Bratislavy, zisťujeme, že celé toto územie bolo podľa písomných záznamov už v 12. a 13. storočí obývané slovenským obyvateľstvom. Len na území dnešných Vajnor boli dve osady, vyššie bola Rača (Račišdorf), nižšie Kostolany, Paľár a Ivánka, Bezeň, Lešnica, Monary a Bočemír. Jasne ich dokazujú listiny, ako napr. svätajurská z rokov 1209 a ďalšie.

Preto pôvod dnešných Vajnor siaha až do staroslovanského obdobia, ešte pred vznikom Veľkomoravskej ríše. Nuž a čo hovorí história tejto obce, dozvieme sa v ďalšej časti.“

HISTÓRIA

Najstaršia písomná správa o Vajnoroch pochádza z roku 1214 a hneď aj druhá v roku 1217, keď sa spomína v tejto lokalite osada Dvorník – Szölös a je doložená v listine ako terra udvarnicorum sive „Zeless“. Túto obý-

Vajnorská Madona pred reštaurovaním (vľavo) a po zásahu reštaurátorov (vpravo)

vali obyvatelia ktorí boli v službách hradného pána z Bratislavy. Boli zapísaní ako „dvorníci“ a preto im tento názov pre osadu aj zostal.

Táto osada sa mala nachádzať v dnešnom predmestí Bratislavy na Trnávke, táto však pravdepodobne v 15. storočí zanikla.

Charakter tejto starej slovanskej osady jednoznačne dokázaných služobných zamestnancov hradného pána, sa do istej miery mení po rozšírení vinohradníctva v celej západoslovenskej oblasti v tomto období, takže niekdajší jej služobníci a ich najbližší susedia sa špecializovali na pestovanie vína a týmto sa stali svojim pánom osožnejším. Už vtedy sa stávalo hlavným zdrojom bohatstva mešťanostom a pre ostatné vrstvy obyvateľstva hlavným zdrojom živobytia z príjmu obyvateľstva práve z výnosov z vinohradov. Touto zábezpeku pre súčasných obyvateľov Dvorníka pre svoje životné potreby bolo práve pestovanie vinnej révy.

Prvé vinice v Bratislave boli založené práve vo Dvorníku už v rokoch 1217 a ďalšie v roku 1249, ktoré boli v držbe bratislavských cisterciánok.

Druhá osada **Prača** (terajšie Vajnory) hraničila na východe s osadou Dvorník. Túto osadu pravdepodobne vlastnilo Ostrihomské arcibiskupstvo už v 11. storočí, keď v Uhorsku vznikla cirkevná organizácia, upevňovalo sa kresťanstvo a cirkev už vtedy začala dostávať od uhorských panovníkov i svoje majetky. Prača, pôvodne taktiež služobnícka osada bratislavského hradiska z obdobia Veľkomoravskej ríše, sa za pohnutých osudoch v 10. storočí, v čase búrlivého začleňovania územia Slovenska do do formujúceho sa Uhorského štátu, stala majetkom už spomínaného Ostrihomského arcibiskupstva.

Svetské i cirkevné pozemky boli v 11. a 12. storočí veľmi roztrúsené a postupne sa začali spájať a vytvárať väčšie majetky, celky, ako sa to stane v krátkej budúcnosti aj s Pračou. Táto osada sa podľa najstaršej písomnej správy spomína neskôršie, až v roku 1237 pod názvom „Parachan“ a od tohto roku počet písomných svedectiev neustále rastie a objavuje sa listinne v rôznych obdobiach, pričom je pôvodný názov zostáva nezmenený.

Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

Univerzita tretieho veku vo Vajnoroch pokračuje

Text: Janka Chladecká

Snímka: autor

Ekonomická univerzita v Bratislave (EU BA) v spolupráci s mestskou časťou Bratislava-Vajnory začala v akademickom roku 2019/2020 „písať prvú kapitolu veľkej knihy“ o spolupráci, ktorá sa začala vzdelávaním vajnorských seniorov v rámci Univerzity tretieho veku (UTV). Spoločne sme začali prvý ročník, spoločne sme zvládli prvú vlnu zvláštnej doby poznačenej pandémie, spoločne sme v lete ukončili prvý ročník, spoločne zvládame aj súčasnosť a pokračujeme štúdiom v druhom ročníku.

Vajnorskí seniori, študenti UTV, s rúškami na tvári, dodržiavajúc všetky povinné opatrenia, už v tomto novom akademickom roku úspešne absolvovali dve prednášky a tešia sa na ďalšie. Na prvej prednáške sa zoznámili s témou Destinácie cestovného ruchu a land use, témou druhej prednášky bola Informačná bezpečnosť a digitálna gramotnosť seniorov. Veríme, že aj napriek zložitosti súčasnej doby, pri dodržaní krízových opatrení, všetci vajnorskí seniori svoje dvojročné štúdium Univerzity tretieho veku Ekonomickej univerzity v Bratislave ukončia úspešne a na slávnostnej promócií si prevezmú osvedčenia o absolvovaní UTV

Pani Ing. Soňa Molnárová, zástupkyňa starostu, uvádza prednášajúceho, pána Jozefa Gála

EU BA, ktoré im odovzdá rektor, prof. Ing. Ferdinand Daňo, PhD., a starosta MČ Bratislava-Vajnory, Ing. Michal Vlček.

Možno práve UTV EU BA začala písať kúsok budúcich dejín krásnych Vajnor v oblasti školstva. Sú tu materské školy, základné školy, školské kluby a teraz už môžu hrdo vyhlásiť, že majú aj svoju univerzitu, Univerzitu tretieho veku. Dušou a srd-

com vajnorských seniorov i druhého ročníka Univerzity tretieho veku je jubilujúca vicestarostka mestskej časti Bratislava-Vajnory, Ing. Soňa Molnárová, ktorá je zároveň aj jej poslucháčkou. Patrí jej veľká vďaka, pretože napriek zložitosti súčasného obdobia a dôslednému dodržiavaniu všetkých protipandemických opatrení je kvalita každej prednášky i dôstojnosť výučby vždy zachovaná.

V ZŠ Jána Pavla II. sa zabávali pingpongom

Text: Božena Šišková

Snímka: archív

Napriek epidemiologickým opatreniam sa v dňoch 8. – 9. októbra 2020 žiaci druhého stupňa Základnej školy Jána Pavla II. zapojili do jesenného reštartu projektu „...ideme hrať ping – pooooong...“, ktorý bol v marci prerušený.

Vďaka umiestneniu stolnotenisevých stolov v areáli multifunkčného ihriska sa podujatie mohlo uskutočniť. Dokonca nám prialo aj príjemné jesenné počasie. Žiaci si zahráli dvojhru, štvorhru alebo „kolotoč“. Nebolo dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa. Všetci účastníci projektu boli odmenení farebným náramkom a naša škola dostala stolnotenisevé rakety a loptičky. Už teraz sa tešíme na budúci ročník.

Ďakujeme rodičom za porozumenie

Text: Andrea Vajdová,
riaditeľka Materskej školy

Tento článok nebude o tom, ako sme sa v novom školskom roku rozbehli s akciami a krúžkami, ale o trpezlivosti, zodpovednosti, poďakovaní a pomoci.

Doposiaľ sme prežili a stále prežívame veľmi náročné obdobie, ktoré nás mnohému naučilo, v mnohom nás obmedzilo, a prinieslo veľa nového – nečakaného, nepoznaného. Všetci sme verili, že v septembri sa po krátkych prázdninách stretne v bežnom režime, ale opak bol pravdou.

Začnem našimi novými detičkami a ich rodičmi, ktorí museli zvládnuť začiatok školského roka i adaptačný týždeň za skutočne náročných podmienok. Deti, žiaľ, nemali možnosť spríjemniť si pobyt s „domácim mojkáčikom“, možnosť pokojného a plynulého rozlúčenia sa s rodičmi, nakoľko opatrenia vyžadujú, aby sa rodičia zdržiavali v priestoroch materskej školy čo najkratší čas. Preto sa chcem poďakovať všetkým rodičom Lienok, Kuriatok, Žabiek, Ježkov za veľkú dávku trpezlivosti a spolupráce s pani učiteľkami a pani učiteľkám za starostlivosť, trpezlivosť a lásku, ktorá

bola potrebná v oveľa, oveľa väčšej miere. Lebo verte, že z tých vyplakaných slz by bolo celé more.

Na našom EP bol začiatok roka náročný nie len pre novoprijaté deti, ale aj nové pani učiteľky. Prísť do nového kolektívu, nového prostredia, k novým deťom, novým rodičom nie je ľahké. Zvládli to však bravúrne a verím, že nadšenie, spokojnosť a radosť z toho, že sú medzi nami, ich neopustí.

Opatrenia, ktoré musíme dodržiavať a navyše sa stále prísťujú, nám nedovoľujú organizovať s deťmi ani s rodičmi žiadne spoločné akcie, aké sme bežne robievali. Snažíme sa a budeme s deťmi plánovať aspoň aktivity vonku v prírode, aby sme nikoho neohrozili, deti, Vás ani nás. Chápem, že mnohí sa s danými opatreniami nestotožňujú, chápem, že Vám pripadá nelogické, aby mali deti pri pobyte vonku rúška, ale nie sú to naše rozhodnutia. Ukazuje sa nám však, že dodržiavanie týchto opatrení, napr. o nepremiešavaní sa skupín a nosení rúšok počas pobytu vonku, kde sa už deti premiešavajú, sú účinné. Dochádzka detí je takmer v každom týždni približne 80%. Preto ďakujeme všetkým zodpovedným rodičom, ktorí nám pomáhajú svojím pozitívnym prístupom k dodržiavaniu daných opatrení, ktorí nám pomáhajú či už zásobovaním detskými jed-

norázovými rúškami v prípade, ak si ho dieťa zabudne, poskytovaním jednorázových papierových vreckoviek, dezinfekcie, ale najmä ľudským prístupom v tejto náročnej dobe.

Veľké poďakovanie, samozrejme, patrí aj mestskej časti Bratislava-Vajnory. Morálna podpora pána starostu pri jeho návšteve u nás na začiatku školského roka nás veľmi potešila a posilnila. Veľkou pomocou pre nás bolo zakúpenie termo brán na meranie teploty. MČ nás pravidelne zásobuje dezinfekčnými prostriedkami a ochrannými pomôckami pre zamestnancov. Pracovníci hospodárskej správy denne zabezpečujú dezinfekciu exteriéru obidvoch škôlok. Počas týždňa dobrovoľníctva sme spolupráci s MČ a našimi rodičmi skráslili vstup do materskej školy na Koniarkovej. Aj Vám patrí poďakovanie.

A ako je to s vonkajšími aktivitami? Máme za sebou turistickú vychádzku do Šúru. Nie všetky triedy spolu ako po iné roky, tentoraz každá trieda poznávala iný kút Šúru samostatne. V novembri máme naplánovanú Šarkaniádu, takže deti a rodičia vyrábajte doma šarkany, aby nám dobre lietali. Na Mikuláša v spolupráci s našim RZ máme, ak nám to situácia dovolí, pripravené pre deti veľké prekvapenie. Ale ešte teraz ho neprezradím.

Žiaci Základnej školy K. Brúderovej boli na Liptove

Text: Martin Parobeková, Stanislava Bartóková, Diana Hanková
– pani triedne učiteľky

Snímka: archív

Vdňoch 28. 9. – 2. 10. 2020 sa žiaci 4. ročníkov našej školy zúčastnili školy v prírode v obci Liptovský Ján. Cesta do hotela Moravica, kde nás ubytovali vo veľmi pekných a priestranných izbách, nám ubehla príjemne a bez problémov. Pobyt školy v prírode sme začali chutným obedom, po ktorom sa nám predstavili animátori. Oboznámili nás s pestrým programom na celý týždeň. Deti sa mohli tešiť na plánované súťaže, športové činnosti, diskotéku, vychádzky do okolia a podobné zaujímavé aktivity. Veľmi s nám páčila vychádzka na vyhliadkovú vežu, z ktorej bol krásny výhľad na Nízke Tatry a celú Liptovskú dolinu. Nezabudli sme navštíviť aj múzeum v prírode – Slovensko v miniatúrach, čo bolo pre nás veľmi prínosné, pretože sme si zopakovali poznatky a vedomosti o Slovensku. Veľký úspech zožala návšteva múzea Mincovníčkovo, kde sme sa oboznámili s procesom razenia mincí, s prácou v kovárskej dielni a mali sme možnosť pozrieť si aj skutočnú baňu. Počas prehliadky nám pani sprievodkyňa kládla otázky a najšikovnejší z nás získal mincu, ktorú teta vyrazila počas prehliadky. Zat-

lieskali sme vedomostiam Emky Beňovej a Jakuba Bútoru. Ďakujeme šikovným animátorom a tiež celému personálu hotela za výbornú kuchyňu a krásne ubytovanie. Pobyt v škole v prírode sa nám veľmi páčil, užili sme si veľa smiechu a dobrej nálady.

Počiatky pôsobnosti nášho dychového orchestra (2)

Zrejme jedna z najstarších snímok Vajnorskej dychovky. Karol Takáč na nej označil svojho pradedu Jozefa Takáča. Údajne Slavo Grebečí na Jozefa spomínal ako na príjemného a veselého človeka. Karol Takáč poskytol snímku pre Vajnory v spomienkach, stránka Vajnorské spomienky ju dala k dispozícii Vajnorským novinkám.

Zdroj: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika).

Snímky: archív

V predchádzajúcej časti pripomínajúcej vznik legendárnej Vajnorskej dychovky sa spomína najmä obľúbený kapelník Václav Kubišta, ktorého zásluhou sa zrodilo teleso, pôsobiace do súčasnosti. Zameral sa najmä na výchovu mladých hudobníkov, ktorí preberali poslanie svojich starších kolegov. Vajnorská kronika o tom píše nasledovne.

Aj keby si snáď niekto myslel, že tento jeho krok vyvolal u starých muzikantov nevôľu, alebo odpor, bol by sa mýlil. Starší vidiac, že nestačia nároč-

ným požiadavkám, kapelníka Kubištu, nezanevrelí na neho. Ba práve naopak, dali mu k dispozícii všetky hudobné nástroje, pokiaľ na ne nehrali, a svojimi skromnými vedomosťami pomáhali mladým hudobníkom. Týmto gestom v spolupráci s kapelníkom si získali sympatie celej obce nielen starí hudobníci, ale na druhej strane potvrdili správnosť cesty kapelníka.

S činnosťou mladej hudby nastali aj iné problémy. Staršie dychové nástroje museli najprv „zreparovať“, niektoré si dovolili zámožnejší otcovia detí muzikantov zakúpiť, niečo dala rada obce a i občania v obci dopomohli zbierkou peňazí.

Vyučovanie sa začalo najskôr v obyčajnej kováčskej šmykni, ktorú si sami prerobili na vhodnú skúšobňu a až neskoršie vy-

mohol Kubišta na učenie muzikantov jednu triedu v škole. Aj notový materiál sa našiel u starých hudobníkov, ktoré kapelník upravil a zároveň písal nové veci.

Po krátkom časovom odstupe dáva o sebe dychovka vedieť aj pred verejnosťou, začína pomaly vyhrávať najprv (na) miestnych cirkevných slávnostiach, potom na zábavách hlavne pri prijímaní mládencov tzv. „nekrštcov“ do mládeneckého stavu, ktoré sa konalo raz do roka na fašiangové zábavy. Potom sa konali aj zábavy u niektorého mládenca, alebo dievčaťa, ale aj v izbách zámožnejších gazdov. V lete sa vyhrávalo aj na verejných priestranstvách pred hostincom u „Stachu“. Hlavne tu ma(li) tieto zábavy svoje vyhradené miesto, kde sa vyhrávalo takmer každú letnú nedeľu už skoro popoludní a zábavy sa prerušili len k večeru pri

vracaní sa dobytku z paše. Vtedy muzikanti zahrali „Jordan galup“, čím oznamovali, že je treba ísť nakrmiť statok, kravy podojiť. Len po týchto prácach sa vrátili späť a to už zábava pokračovala nerušené ďalej do neskorých hodín, ba niekedy až do rána. V lete sa pred hostincom obyčajne tančilo na „boso“, kým v zime mládenci tančili v čizmách, dievčatá v čizmičkách, alebo v črievičkách.

Takto vyhrávala dychovka vo Vajnorochoch stále lepšie a lepšie, získavala čoraz väčšiu popularitu nielen doma, ale aj na blízkom okolí. Ba začínajú škúliť po niektorých mladých hudobníkoch aj kapelníci od vojenských hudieb. Prví hudobníci takto rukujú a tak z mladého kolektívu postupne odchádzajú Jozef Zeman, Michal Takáč, a Michal Slezák s ktorými sa počítalo, že po príchode z vojny budú platnými posilami v hudbe, ale ako sa ukázalo neskôr, bol pravý opak...

Žiaľ, kapelník Kubišta začína chorľavieť a náhle zomiera 9. septembra 1886 vo Vajnorochoch z večera do rána takmer nad klavírom pri nedohratých taktach... Tíško, ako každý umelec, ktorý na cieľ hudby dal nezištne viac pre muzikantskú vec a celú spoločnosť, ako od nej dostal.

Pre pokolenie je sa treba zmieniť aj o celej rodine tohto ľudového umelca, ktorého celý život bol zameraný k ľudovému umeniu a jeho hudobné cítenie jasne sa prejavilo v celej rodine. Najprv to bola jeho manželka, potom dvaja synovia a nakoniec aj u jedinej dcéry. Manželka Petronella bola hlavnou pomocníčkou a družkou v jeho nielen rodinnom kruhu, ale aj hudobnom. Sama spievala pri rôznych miestnych spoločenských podujatiach, hrala na klavíri a dokonca hrávala ako ochotníčka v miestnom divadle v obci. Vždy s pochopením vítala svojho manžela po nočných muzikantských túrach či už zo svadby, alebo tanečnej zábavy. Sám kapelník si zvykol brať z týchto hraní ostatných členov kapely nad ráno domu, kde ich s úsmevom vždy vítala jeho manželka s pripravenou čiernou kávou, ktorú len ona vedela vynikajúco pripraviť. Tu potom v družnej debata rozoberali priebeh uplynulého hrania a kuli zároveň plány do budúcnosti svojej kapely. A veru podľa Janka Matulu, sa im nechcelo ísť ani domov!

Manželka kapelníka Petronella zomrela neskoršie po kapelníkovi až 30. mája 1906. Plejáda hudobníkov z rodiny Kubištovcov začína jeho najstarším synom, ktorý je zapísaný pri narodení 9. novembra 1871 ako Teodor, avšak doma mu hovorili Lorenz. Tento ako mladík bol náhodou objavený pri jednom z koncertov, ktoré poriadala po smrti svojho manžela Petronella jeho matka. Tento mladík mal takto padnúť do oka ako na-

daný talent na klavír istému bohatému obchodníkovi z Viedne, ktorý sa zaviazal, že umožní Lorenzovi štúdium na viedenskom konzervatóriu. Lorenz, i keď narazil spočiatku na mierny odpor matky, predsa nakoniec odchádza do Viedne, kde aj úspešne štúdium skončil. Tu si vyslúžil absolutorium v hre na klavíri a neskôr v Prahe dokončuje kompozíciu. Po skončení štúdia prijal miesto kapelníka v profesionálnej hudbe v Hornom Rakúsku (Görlitz) kde účinkoval ako kapelník so svojou hudbou v kúpeľoch. Naostatok sa usadil v Záhrebe, kde sa oženil a založil si rodinu. Tu v staršom veku aj zomiera mimo rodných Vajnor.

Zaujímavé, že Lorenz pripravil podobnú muzikantskú púť aj svojmu mladšiemu bratovi, ktorý sa tiež narodil vo Vajnorochoch dňa 29. novembra 1873 a je zapísaný pod menom František-Xaver, ktorý taktiež po vyštudovaní sa stáva profesionálnym hudobníkom a ako kapelník zomiera v susednom Rakúsku kde je aj pochovaný.

A tak pri matke zostáva jedine dcéra Františka-Romana nar. 1867 vo Vajnorochoch. Bola údajne krásna vzhľadom, ale aj matkinými a otcovými ľudskými vlastnosťami. Sama sa tiež vyučila v hre na klavír, mala údajne prekrásny kultivovaný hlas a spievala ako matka pri rôznych domácich a verejných podujatiach. Preto bola jedinou a veľkou nádejou v pokračovaní rodinnej hudobnej tradície. Keď cítil koniec svojho života jej otec kapelník, prial si, aby jej ženích bol podľa možností hudobník a takto jeho pokračovateľom v načatej práci. Toto jeho pranie podporila aj rada obce a tak po jeho smrti hľadala učiteľa a zároveň organistu s tým že by robil aj kapelníka dychovky.

Želanie jej otca ako aj rady sa splnilo len čiastočne. Prihlásil sa na toto miesto sku-

točne učiteľ František Horváth z Bratislavy, s ktorým Františka-Romana dňa 16. novembra 1887 uzatvára sobáš.

Čas však ukázal, že v tomto prípade sňatku sa nevydaril. Podľa pamätníkov obce milý kapelník Horváth po krátkom čase v obci, sa začal pozeráť viac na dno pohárikov vína, zanedbával nielen učiteľské povinnosti, kapelnícke, ale aj rodinné povinnosti. Františka-Romana sama zomiera na vianočné sviatky 24. decembra 1924 v Bratislave. Týmto sa končí sága hudobníckej rodiny Kubištovcov vo Vajnorochoch. Záverom treba spomenúť, že nezabudnuteľný kapelník Václav Kubišta vychoval spolu tento 17 členný kolektív, ktorý bol ako fundament pre nastávajúce generácie:

kapelník Václav Kubišta

krídlovky Martin Krištofič, r. 1845

Štefan Krištofič, r. 1846

Jozef Zeman, r. 1862

klarineti Tomáš Grebečí, r. 1849

Ján Belaj, r. 1869

Filip Benčíč, r. 1823 (šutkár)

basovky Pavol Takáč, r. 1853

Martin Gažo, r. 1858

Filip Adamovič, r. 185XXXX

Janko Matula, r. 1872

trúbky

Martin Vlček, r. 1872

Martin Nádaždy, r. 1868

Jozef Turenič, r. 1871

basy

Ján Benčíč, r. 1872

František Zeman st., r. 1850

bubon

František Zeman ml., r. 1856

VYBERÁME PRE VÁS

Na facebookových stránkach **Vajnory v spomienkach** nájdete každý deň odkaz na nový príspevok do niektorého zo štyridsiatich albumov www.spominajme.com.

Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

Účinkovanie na Veľkú noc 1919

Noro Hudcovský

„Rád nechávam kus svojho šťastia iným.“

Zhovárал sa: Stanislav Bachleda
Snímka: s. b. a archív n. h.

Do kaviarne vošiel mladý, športovo vyzerajúci pohľadný muž v čiernej americkej šiltovke s rúskom na tvári. Niečo som si o ňom prečítal, zistil, že napriek mladému veku má toho za sebou dosť veľa. Spontánne zareagoval hneď na prvú otázku, aké boli jeho prvé kroky k športu...

Za všetkým stál môj otec, ktorý, keď som mal tuším sedem rokov, sa ma jednoducho opýtal, či chcem hrať hokej. Kúpil mi výstroj, prihlásil do troch klubov. Aj som si neraz poplakal, ale zvykol som si, že o šiestej sa ide na tréning, tak som trénoval, cvičil, cvičil, trénoval.... Napokon som sa dostal až do Slovana. Dnes viem, že hokej nie je len o talente, aj ten musí byť, ale je to najmä o rodičoch.

Doba pokročila, poctivo som trénoval, pracoval, celkom mi to šlo. Neraz, a trvalo to dosť dlho, som sa dozvedel, že som len náhradník. Isto, nebol som najlepší, ale ani priemerný, navyše ma to bavilo väčšmi ako viacerých spoluhráčov. Človek chce hrať, nehrá, a nevie prečo. Chvíľami ma to odrádzalo od nadšenia trénovať, ale predsa zvíťazila túžba, že si všimnú moju prácu. Stále som si nevedel zadefinovať príčinu svojho vysedávania na striedačke, na ktorej som len nosieval nápoje hráčom. Odpoveď som hľadal aj u otca, ktorý bol nekonečne trpezlivý a vytrvalý, presviedčal ma, že ak budem pracovať, úspech predsa príde.

► **Mali ste nejaké vzory, ktoré by vás motivovali k výkonom? Napríklad niektorého hokejistu?**

Možno to bola moja chyba. Mal som pocit, že si môžem pomôcť len sám. Postupne som sa predsa len prepracovával k názoru, že treba mať prítlačivú osobnosť, ale takú, ktorá sa presadila svojimi vlastnosťami. Moja hráčska aktivita však bola stále takmer nulová. Viete si predstaviť dušev-

Noro Hudcovský

ný stav chalana, pubertiaka, vo veku 13 – 14 rokov, ktorý vysedáva na lavičke náhradníkov a napriek litrom potu, námahe, tvrdej práci nepocíti pod korčuľami ľad, ale len chlad vo vnútri? Už som bol rozhodnutý, že odídem zo Slovana.

► **Majú sa mladí ľudia spoliehať len sami na seba, ako ste to robili vy?**

Keď vo Vajnorochoch otvorili fitness centrum, zašiel som tam. Sedím, čakám a zrak mi padol na časopis, tak som ho vzal a listoval. Na jednej stránke som zbadal mladého človeka, na ktorom ma zaujal odhodlaný, priamy výraz jeho tváre. Začal som čítať reportáž o jeho živote, o zranení, ktoré ho postihlo – hrával totiž americký futbal, bol wrestlerom a napokon aj hercom – Dwayne Douglas Johnson, hovorili mu The Rock. Veľmi túžil dosiahnuť väčší úspech, ale stále mu to nešlo. Našiel som v tom paralelu s mojím dovtedajším životom. Len v jednom bola odlišnosť. On trpel nedostatkom peňazí a ja som na rozdiel od neho mal relatívny dostatok. Ale aby ste si nemysleli, že som bol zhýčkaný. Veľmi som si vážil starostlivosť rodičov a nikdy som ju nezneužíval.

► **Takže vaša cesta hokejom pokračovala úspešne.**

Ani veľmi nie. Raz prišiel otec domov, to som už študoval na vysokej škole, a hovorí: „Som bez peňazí“. O všetko ho obrali. Čo bude teraz s mojím štúdiom, mám šancu pokračovať v športovaní? Nestačí, že sa mi v hokeji nedarí tak, ako by som si predstavoval? Ako vyústenie zlej situácie pribudol k tomu incident, keď mňa jediného tréner namiesto do nominácie a na ľad poslal do posilňovne. Všetko to vo mne vzkypelo, prestal som sa ovládať, vzal som plný odpadkový kôš a vysypal ho na ľad. Zakričal som – končím! Nechal som tam všetky veci, rozhodnutý odísť zo Slovana. Lenže adrenalín pomaly odchádzal, emócie sa ustalovali, na myseľ mi prichádzali všetky chvíle, ktoré som hokeju venoval, koľko úsilia, námahy obetoval, prísne dodržiaval životosprávu, a teraz sa má všetko skončiť? Bol to skrat.

► **So športom ste teda skončili?**

Na to som bol príliš zaniatený snahou niečo dosiahnuť. Vybral som sa do vajnorskej posilňovne. Nadvihol som činky, použil nesprávny alebo doslova zlý pohyb a vyklbilo

sa mi obidve ramená. Ukrutná bolesť. Na um mi prišiel opäť The Rock Johnson, ktorý takisto zažil ťažký úraz, vystrábil sa z neho a bol úspešný. Tak som si povedal, že to nevzdám. Na vysokej škole manažmentu, kde som študoval, sa rozchýrilo, že idú založiť Európsku univerzitnú hokejovú ligu. Ozvala sa vo mne túžba po úspechu, a tak som sa prihlásil veriac, že som chlap na mieste. Prišiel som na tréning a zrazu som sa nevedel poriadne hýbať.

› To už bol definitívny koniec?

To ma nepoznáte. Nedalo mi, chodil som aj okolo Slovana, kde na korčuľarskom tréningu skatemil viedol tréningy bývalý slovanista Ivan Dornič. Napísal som jeho synovi, ktorý hral na farme New York Rangers, že by som potreboval získať kondíciu. Súhlasili obaja. Poskytli mi aj veľmi cenné rady a dokonca Ivan starší sa mi venoval zadarmo. Možno pre moju zanovitosť. Každý deň ráno o šiestej som bol na tréningu, kondícia sa vracala. Začali sme hrať zápasy európskej ligy. V prvom zápase jeden gól, v druhom dva, v treťom tri, v ďalšom štyri. Šlo mi to. Oznámili nám, že na turnaj príde hokejový výber amerických univerzít.

› Neprišlo opäť sklamanie?

Našťastie nie. Síce som hral len vo štvrtéj päťke. Prišli Česi i Poliaci, takže medzinárodné zastúpenie. Turnaj bol na štadióne Ondreja Nepelu, v hľadisku všetci známi, kamaráti, hokejisti, spoluhráči, protihráči, rodičia – no kompletná zostava. Aj tí, ktorí vedeli ako sa mi predtým nedarilo. Ale ja som mal vďaka pánovi Dorničovi tak natrénované, že to muselo vyjsť. Prvá akcia – brvno. Darilo sa mi aj v ďalšom priebehu. Stav bol dva ku dvom, keď som zachytil puk, šiel spoza rohu, nahrál spoluhráčovi a on to strelil rovno do vlnkla. Nasledovali oslavné články. Povedal som si – toto je môj deň. O tomto som sníval. Bola to odmena za odriekanie a cieľavedomú prácu. Jedna tribúna boli len Vajnorači s mojím menom na transparente. Môže byť krajšia chvíľa? Prišli ďalšie úspechy, hral som aj prvú ligu. Zažíval som to, po čom som túžil.

› Prišli aj úspechy u dievčat?

Klamal by som, ak by som tvrdil opak. Ale nikdy som si nezakladal na tom, aby som vyhľadával párty, žúry, bary. Pre mňa je divoký život bicykel, beh, tréning. Všetko bolo super, až raz sme šli s chalanmi hrať hokej. Narazil som do mantinela a vykĺbil som si celé ľavé rameno. Doktor mi povedal, že si už nezacvičím, ani si nezahrám hokej. Mesiac som bol po operácii doma, doliečoval sa a znovu pomýšľal, ako sa z toho dostať. Skúšal som namáhať ruku, začal som s klukmi, rehabilitoval a nere-

zignoval som. Hrával som opäť hokej v Hamuliakove aj európsku ligu, darilo sa mi a všetko sa dostalo do správnych koľají. Ktosi mi povedal, že ma vybrali do užšieho výberu na zimnú univerziádu. Čakal som na nomináciu, lenže... z realizačného tímu mi oznámili, že namiesto mňa tam pôjde syn známeho hokejistu, ktorý nebol ani v pôvodnom výbere. Bolo to práve v čase nešťastnej udalosti v otcovom podnikaní. Zrazu som sa sám musel postarať o seba, o štúdium.

› Stále ste nezanevrelí na šport?

Nie. Ale rozmýšľal som, či by ma bavilo zamestnať sa v posilňovni. Vybral som sa za jej majiteľom tu vo Vajnorochoch, pánom Jurajom Valčekom. Súhlasil. Urobil som si teda trénerský kurz, pracoval počas víkendov, hokej odišiel na druhú koľaj, aj keď som ešte hrával. Na zápase v Banskej Bystrici som opäť narazil do mantinela a odnieslo si to pravé rameno. A tak som si povedal – hokeja stačilo. Do posilňovne začali za mnou ľudia chodiť nielen na cvičenie, ale aj po radu, čo bol pre mňa nový poznatok. A nerobil som ani žiadnu reklamu. Učil som sa pracovať v inej sfére. Popritom som dokončil aj vysokú školu a tréningovanie sa mi začalo čoraz viac pozdávať.

› Mali ste ešte inú, celkom odlišnú prácu...

...áno, opatroval som v Rakúsku dva mesiace jedného starého pána namiesto mojej mamy. Prekonal som zábrany a ten pán si ma celkom obľúbil. Možno preto, že rád nechávam kus môjho šťastia iným. Začal som svet okolo seba vnímať trochu ináč. Aj ukazovať smer iným, pozornejšie vnímať svoje

okolie. Pochopil som, že k šťastiu nám netreba drahé autá, motorky, aj keď je príjemné splniť si sen. Ale čo viac potrebujeme, to sú zdravé ruky, zdravé nohy, normálne myslenie a nebať sa prežiť život naplno.

Zastabilizoval som sa, mohol som si zabezpečiť čo som potreboval, ale žiadny luxus, rozhadzovanie. Prišla korona a zrazu sa všetko zavrelo. Čo ďalej? Šiel som do obchodu kúpiť činky a vravím si – je už celkom pekné počasie, ľudia chcú cvičiť, a tak sme s tým začali vonku. Bolo nás čoraz viac. Lenže prišli dažde. Našťastie máme garáž, tú som vypratala, doplnil som náradie a záujemcovia sa začali hrnúť. Pocítil som uspokojenie, že som to nevzdal, našiel opäť cestu i správny smer.

› Dost ľudí sa nedokázalo správne zorientovať...

Netreba vidieť len beznádej, byť pasívny, lamentovať, ľutovať sa, tým sa situácia nezlepší. Dostal som sa, vďaka nášmu pánovi starostovi, k zaujímavému projektu, blízkeho mojej terajšej práci. Prostredníctvom neho chceme motivovať mladých ľudí k zodpovednejšiemu vzťahu k životu, k sebe samým, aby pri prvom neúspechu nerezignovali, aby sa neutekali k drogám, ale venovali sa športu. Z vlastnej skúsenosti viem, že treba mať víziu a tú premeniť na skutočnosť.

› Aká je Vaša životná vízia?

V televíznej relácii Za sklom, účinkovala v nej aj herečka Zuzana Mauréry, mi položili otázku – po čom túžim v živote. Povedal som, že chcem byť šťastný, slobodný, aby zo mňa šla pozitívna energia. Pani Zuzana prisvedčila.

Noro Hudcovský na ľade

Tradične vysoká úroveň tanečného pohára

Text a snímky: Igor Földes

Vo Veľkej sále Domu kultúry vo Vajnoroch sa dňa 5. septembra 2020 konal už 5. ročník tanečnej súťaže Vajnorský tanečný pohár v štandardných a latinsko-amerických tancoch za účasti tanečných párov detí a dospelých. Súťaže sa zúčastnilo 80 párov z tanečných klubov z celého Slovenska. Privítali sme páry z Bratislavy, Nových Zámkov, Malaciek, Trenčína, Komárna, Nitry, Žiliny, Modry, Trnavy a z Lučenca. Organizátorom súťaže bol Interklub Bratislava a podujatie finančne podporilo miestne zastupiteľstvo MČ Bratislava-Vajnory.

Súťaž, ktorú uvádzal pán Ing. Eduard Sliamák, poznačili sprísnené opatrenia kvôli vírusu Covid-19, no atmosféru a vynikajúce športové výkony účastníkov negatívne neovplyvnili. Súťažné tanečné páry predviedli waltz, tango, valčík, quickstep, sambu, rumbu, čaču, jive a paso doble. Obecenstvo intenzívne povzbudzovalo a uznanlivým pokrikom oceňovalo každý vydarený tanečný prvok. Ceny víťazom odovzdala zá-

Účastníci Vajnorského pohára s pani zástupkyňou starostu pani Ing. Soňou Molnárovou

stupkyňa starostu, pani Ing. Soňa Molnárová, zástupca Interklubu Bratislava, Ing. Igor Földes, a Katarína Dobiášová z referátu kultúry a zahraničných vzťahov MÚ Bra-

tislava-Vajnory. Súťaž mala štandardne vysokú športovú úroveň a už teraz sa veľmi tešíme na ďalší, 6. ročník Vajnorského tanečného pohára v roku 2021.

Miestny rozhlas sa snažíme udržiavať vo funkčnom stave

Text: Ing. Ivan Görcs - vedúci oddelenia hospodárskej správy

Vajnorský miestny rozhlas nepatrí k tým najmladším a už vôbec nie k technicky najdokonalejším, skôr naopak. Aj dnes je mimoriadne zložitá a komplikovaná udržiavať ho vo funkčnom stave a dobrej kondícii. V súčasnosti sa opravy podobnej elektroniky vykonávajú výmenou celých komponentov, čo v našom prípade nie je možné, nakoľko sa už nevyrobajú. Firmu, ktorá vykonávala servis rozhlasu, sa podarilo koncom minulého roku nahradiť. V apríli sa konalo veľké plošné testovanie rozhlasu, pri ktorom sme zisťovali počet nefunkčných hlásičov. Z počtu 53 hlásičov vykazovalo poruchu 31. V tomto roku, napriek veľkým problémom pri ko-

munikácii s pôvodným výrobcou z Českej republiky, sa najmä vďaka takmer detektívnej práci Ing. Michniaka postupne podarilo v niekoľkých etapách opraviť výraznú časť dovedy nefunkčných častí rozhlasu. Komplikovane sa vyrábali nové zapojenia, menili sa zdroje, repasovali samotné hlásiče, nastavovali frekvencie, vysielачky a menila sa aj elektrifikácia jednotlivých komponentov.

Napriek našej snahe sa pre nemožnosť zohnať náhradné diely nepodarilo zatiaľ odstrániť všetky nedostatky. Je rovnako možné, že aj na repasovaných hlásičoch sa po čase objaví nová porucha, hlásič bude opäť nefunkčný a znova ho bude treba skontrolovať a nastaviť.

Prosíme Vás o zhovievavosť. Je to zdĺhavý a komplikovaný proces, nakoľko nám

do opráv rozhlasu zasahuje aj počasie, ktoré v tomto období už nebýva celkom priaznivé. Všetky informácie o nevyhovujúcom stave rozhlasu alebo jeho nefunkčnosti nám môžete nahlásiť telefonicky alebo e-mailom na sekretariát (sekretariat@vajnory.sk) alebo vedúcemu oddelenia hospodárskej správy (gorcs@vajnory.sk). Vaše podnety evidujeme a následne naplánujeme postupné odstraňovanie porúch, prípadne opätovné nastavenie hlásičov.

Náhrada miestneho rozhlasu je investíciou v rozsahu desiatok tisíc eur, ktorú si mestská časť Bratislava-Vajnory v tomto období nemôže dovoliť. Rozhlas rozhodne považujeme za veľmi dôležitú súčasť šírenia informácií najmä pre starších občanov, a preto sa budeme snažiť súčasný systém udržiavať týmto spôsobom.

Aktivity Domu kultúry vo Vajnorochoch

Text a snímky: (r)

Hoci sme v posledných mesiacoch zažili rôzne situácie, kultúrne dianie sa napriek tomu neobmedzilo úplne. Príkladom toho je celý rad podujatí, ktoré sa uskutočnili a spríjemňovali i obohacovali náš každodenný život.

K takým aktivitám patril tohto roku už 6. ročník obľúbeného a vyhľadávaného podujatia – **Denný tanečný tábor s Lúčnicou**, ktorý sa konal v júli a v auguste. Jeho súčasťou boli štyri týždenné táborové turnusy, ktoré navštívili takmer dve stovky detí. Tábor sa zameriaval na výuku slovenských ľudových tancov pod vedením pedagógov a tanečníkov z Lúčnice. Prostredníctvom neho sa mladí ľudia zoznamujú so slovenskými ľudovými tradíciami, krojmi, zvykmi a tradičnou súčasťou programu je aj návšteva Vajnorského ľudového domu, Škola vajnorských tradícií s Podobenkou z Vajnora. Projekt organizuje Tanečná škola profesora Štefana Nosáľa v spolupráci s Umeleckým súborom Lúčnica. **Denný tanečný tábor s Lúčnicou** – to je zakaždým päť dní plných tanca, zábavy, ľudových piesní, tradícií, krojov, nových kamarátov a zážitkov pod vedením profesionálnych tanečných pedagógov a členov Umeleckého súboru Lúčnica. Tábor sa od roku 2015 koná každoročne počas letných prázdnin. Autorom myšlienky a garantom projektu je Mgr. art. Mikuláš Sivý, umelecký vedúci tanca Lúčnice.

Vo vajnorskom Dome kultúry sa v septembri konali dve ďalšie zaujímavé podujatia – 5. 9. 2020 tradičný piaty ročník **Vajnorského tanečného pohára**, ktorý sa uskutočnil v spolupráci mestskej časti Bratislava-Vajnory s Interklubom Bratislava a o týždeň nato, 12. 9. 2020, súťaž v pretláčaní rukou – **Armwrestling** – organizovaná s tímom Rival fitness v spolupráci so Slovenskou úniou Armwrestlingu a mestskou časťou Bratislava-Vajnory. Výťažok z akcie organizátori venovali malému Alexejovi Pavúčekovi, ktorý statočne bojuje o svoje zdravie a potrebuje pomoc.

Treba pripomenúť aj iné pravidelné aktivity Domu kultúry aj napriek tomu, že v týchto dňoch nastali pri ich realizácii značné obmedzenia. **Balet a moderná gymnastika** – krúžok pre dievčatá, ktorý rozvíja lad-

Denný tanečný tábor s Lúčnicou 2020

nosť a krásu pohybov, učí správnejmu držaniu tela a estetickosti. V priebehu roka sa už rodičia môžu tešiť aj na vystúpenia.

Akadémia írskoho tanca Avalon – ponúka výučbu írskoho tanca pre deti a mládež vo veku 5 – 14 rokov. Vede ju jediná kvalifikovaná slovenská lektorka Adriana Šturdíková TCRG. Tanečníci reprezentujú SR na majstrovstvách Európy a sveta.

EDUdrama – dramatická výchova založená na zážitku zapojením všetkých zmyslov v tvorivej hre, v ktorej deti spoznávajú okolitý svet aj samy seba, učia sa navzájom komunikovať a spolupracovať. Krúžok vedie Veronika Kořínková – Willems.

Súkromná základná umelecká škola – poskytuje umelecké vzdelávanie v hudobnom, tanečnom, výtvarnom a literárno-dramatickom odbore. Škola a jej výchovno-vzdelávací proces vychádza z kresťanských hodnôt a cyrilo-metodských tradícií.

Jazyková škola LUKRA – poskytuje kurzy pre deti a dospelých, malé skupiny študentov, s kvalifikovanými lektormi a dôrazom na individuálny prístup.

Centrum radosti Fénix – priateľský a inšpiratívny priestor, ktorý ponúka príležitosť k aktívnemu tráveniu voľného času najmenších detí i rodičov. Centrum ponúka výtvarné, hudobné a pohybové kurzy pre deti vo veku 0 – 6 rokov.

Aktivity Domu kultúry vo Vajnorochoch však poskytujú priestor aj pre relax dospelých: **Joga Narajana** – ponúka cvičenia vhodné pre začiatočníkov aj pokročilejších, pre ženy aj mužov. Pre účasť na kurze nie sú potrebné predchádzajúce skúsenosti s jogou.

Tai chi chuan – tradičné čínske fyzické, mentálne a duchovné cvičenie, ktoré pri pravidelnom tréningu pomáha človeku získať jeho prirodzený stav – plný života a energie.

Tanec FCBD/Fat Chance Belly Dance Style – Tanečná skupina Tribaladia ponúka tanečné kurzy skupinového improvizatívneho tanca pre začiatočnice aj pokročilé **Spoločenské tance** – Interklub, Gala Dance Club, Dance Passion.

Kangoo Jumps – cvičenie v špeciálnej odrazajúcej športovej obuvi na redukcii telesnej hmotnosti, vytváranie postavy a zvýšenie kondície.

Pohostinné priestory Domu kultúry umožňujú činnosť radu súborov, kolektívov, organizácií – **Vajnorská dychovka, Pilná kapela, Vajnorský okrásľovací spolok, Podobenka z Vajnora, Senior klub, Jednota dôchodcov, Združenie kresťanských seniorov, Pozemkové spoločenstvo Vajnory, Vajnorský vinohradnícky spolok.**

Dôležitou súčasťou pôsobnosti Domu kultúry sú však jeho návštevníci, bez účasti ktorých si ťažko možno predstaviť ktorékoľvek aktivity. Verme, že časy bohatej návštevnosti sa čoskoro vrátia.

Činnosť Vajnorského okrášľovacieho spolku v čase pandémie

Text a snímky: Božena Zemešová

Korona nás i celý svet zasiahla nečakane ako blesk a hrom pri búrke. Všetky Vaše aj naše plány, dovolenky a výlety sa odložili na neskorší čas. Učíme sa žiť s jej prítomnosťou, dbáme na dezinfekciu rúk a nosíme rúška. Rovnako ako po iné roky, ani tento rok nebol výnimkou, kalendár podujatí sme mali zaplnený, ale všetko je inak. Vo februári sme ešte stihli krásnu akciu Pochovávanie basy, na ktorom sme našich priateľov pobavili v maskách... potom to prišlo, strach o svoje zdravie...

Všetci sme rozmýšľali ako ďalej žiť. Mesiac apríl bol v znamení postavenia „máje“. Mája je mladý stromček smrekový, jedľový, má symbolický význam striedania zimy s jarou. Naša bola vysoký, štíhly strom, zbavený kôry, na jej vrchole sme umiestnili čečinou omotaný veniec ozdobený pestrofarebnými stužkami, ktoré sa hojdajú v smere vetra. Bez obecenstva, ale s nasadením, sme zaspievali vajnorské piesne.

V mesiaci jún spolok potešila veľmi priaznivá správa, a tou bola možnosť nahráť upútavku pre celoslovenské televízne podujatie Deň kroja. Veľká výzva, ktorú sme s radosťou prijali, a v našom ľudovom dome a na dvore sme nahrali krásne pásmo. Obľikli sme sa do čerstvo naškrobených voňavých rukávčov, spodníc, sukni, „pruclekov“, čepce na hlavu, ručne vyšívané zástery, na nohy

Deň kroja

čičmy. Pánsky kroj je jednoduchší, na hlavu klobúk s pierkom, vyšívaná košeľa, „pruclek“, „gate“, čičmy. Mať oblečený vajnorský kroj je pre mňa najväčšou poctou, ktorú vzdávam našim rodičom, prarodičom a ich zlatým rukám, ktoré vyšili tie nádherné ornamenty, veď niektoré majú aj sto rokov.

Ďalšou akciou, už pri menšom počte obyvateľov, bolo otvorenie Kultúrneho leta v Parku Pod lipami. Na pódiu sme všetci od srdiečka zaspievali, harmonikári zahráli, aby sme Vás pobavili... Koncom augusta priviezli obilie a začala práca na dožinkovom venci. Je to tá najkrajšia činnosť, pripravovať kytičky z kláskov. Tie sa spájajú, vpletajú do venca, potom pridávame kvetinky, stuhy a pritom si spievame. Veniec je pripravený, ale čo teraz, komu a kde ho odovzdáme...? Obmedzenia stále platia, no nikto

z nás sa nevzdáva. Všetko vyriešené a dožinkový veniec bol odovzdaný gazdovi, predsedovi družstva.

Ani v mesiaci október naša činnosť neuttíchla. Snažíme sa stretávať, dodržiujeme všetky bezpečnostné a hygienické predpisy. Predsa sa niečo deje. Už sme si mysleli, že nič nás neprekvapí, oželeli sme aj tohtoročný ročník Maľovaných Vajnor. Ako to mnohokrát býva, dobré veci sa rodia v ťažkostiach, a tak sme vymysleli tzv. virtuálne Maľované Vajnory. Už teraz sa môžete tešiť, o pár týždňov vám predstavíme to, čo mnohí z Vás ešte nevideli. Aj zo svojich domácností budete môcť len tak nakuknúť do maľovaných priestorov hlboko ukrytých pokladov v našich Vajnoroch. Ešte nebilancujeme, ale tešíme sa, že aj v tomto zložitom období sme dokázali všeličo uskutočniť. Tešíme sa na to, čo sa nám ešte podarí do konca roka urobiť, tešíme sa na Vás, priatelia, tešíme sa na čas, kedy bude možné sa s vami pri vystúpení aj osobne stretnúť, pretože Vás potrebujeme. Všetko čo robíme, robíme s chuťou pre Vás a aby sme uchovali a rozvíjali naše nádherné kultúrne dedičstvo.

Príprava na stavanie „máje“

Zo života našich hádzanárov

Text: Matej Jánošík

Snímka: archív

Prvé kolo sezóny 2020/2021 sme odohrali 5. septembra v Martine (35:24). Išli sme tam vo veľmi oklieštenej zostave a len s jedným hráčom na striedanie do útoku. Chýbali pivoti a pravé krídla. Viacerí hráči ešte boli na dovolenkách, resp. po dovolenkách ostali v domácej karanténe. Domáci od začiatku začali hrať rýchlo a „naplno“. V ostatnom zápase minulej sezóny sme ich porazili 28:23, takže nám mali čo vracať. Počas celého zápasu si udržali vysokú koncentráciu na hru. V prvom polčase sa dostali do vedenia 15:11. Tento rozdiel sme ešte udržali do 42. minúty. Potom sme už kondične nestačili a Martinčania svoj náskok postupne zvyšovali.

Druhý zápas sa neuskutočnil. Náš súper HK Košice „B“ v prvom kole prehral s „B“ družstvom Modry 24:21. Vedenie zrejme skonštatovalo, že na túto súťaž herne a finančne nestačia a družstvo zo súťaže odhlásilo pár dní pred zápasom s nami.

V treťom kole sme zavítali na derby do Pezinka, s ktorým sme ostatné tri zápasy vyhrali. To už sme boli takmer v plnej zostave, keďže na súpiske sme mali 15 hráčov zo 16 povolených. V úvode zápasu sme zachytili nápor súpera a vytvorili si 4 gólový náskok, ktorý sa nám podarilo udržať až do polčasovej prestávky (12:8). Druhý polčas bol vyrovnaný do 40. minúty a potom radom 5 gólov sme zvýšili náskok na 9 gólov (22:13). Tak sme zlomili súpera a tréner Darnadi mohol dať príležitosť všetkým hráčom z lavičky. Pezinčania do konca zápasu dokázali iba upraviť skóre na konečných 28:24 v náš prospech. Vďaka tomu sme si pripísali v novom ročníku 2020/2021 prvé dva body celoslovenskej prvej ligy.

Vo štvrtom kole sme doma privítali súpera z Levoče, s ktorým sme sa nestretli už viac ako 3 roky, keďže hral vo východnej skupine súťaže. Takže bol to pre nás súper, ktorého sme nepoznali. I keď sme boli domáci, aj tak sme zápas odohrali v Modre, nakoľko v Bratislave nebola žiadna voľná športová hala a u nás vo Vajnoroch sa už na otvorenom ihrisku nemohlo hrať. Hala, hala, hala!, znie náš povzdych. Levoča začala veľmi aktívne a zápas bol zo začiatku veľmi vyrovnaný. Na oboch stranách bolo

Vajnorskí hádzanári v zápale boja

na začiatku veľa technických chýb, a preto do 10. minúty bolo skóre len 2:2. Do 19. minúty sa skóre menilo z jednej strany na druhú a následne 5 gólmi v rade sme otočili z 8:9 na 13:9. Náskok sme si udržali až do konca polčasu (15:12). Druhý polčas sme už začali lepšie, vypracovali sme si 6 gólový náskok a zmiernili sme tempo. Ale Levoča sa nevzdala a bojovným výkonom, ktorému sme pomohli lacným odovzdaním lopty, otočila skóre o gól vo svoj prospech. Boj o body sa začal odznovu. Každá lopta bola vzácna. Vtedy to náš najskúsenejší hráč Vladimír Salvata zobral do svojich rúk a spolu s naším novým hráčom Marcelom Majerníkom piatimi gólmi zvrátili zápas v náš prospech, s tesným víťazstvom 27:26.

V piatom kole sme išli na zápas do Dunajskej Stredy. V tomto stretnutí sme boli jasným favoritom. Potvrdil to už prvý polčas, ktorý sme vyhrali o 6 gólov, 16:10. V úvode druhého polčasu sme zvýšili náskok na 8 gólov. Potom „z ničoho nič“ začal byť zápas nervózny a množili sa fauly a vylúčenia. Na oboch stranách bolo po 8 vylúčených na 2 minúty. Tak sme radšej nič ďalej nesli

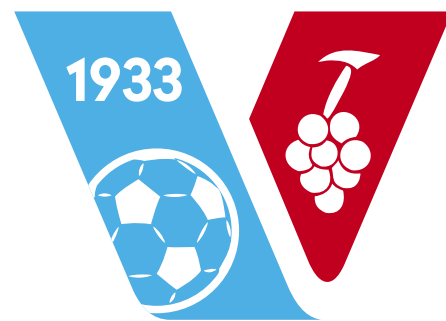
lili a poľavili tempo. Súper už iba znížil na konečný stav 29:26 v náš prospech. Naša bilancia po štyroch odohratých zápasoch je jeden prehratý zápas a tri výhry, s celkovým skóre 108:111. Našími najlepšimi strelcami sú: Vladimír Salvata s 21 gólmi, Marcel Majerník s 15, Róbert Sedláček, Matej Jánošík a Milan Jančo s 10 gólmi.

V zápase šiesteho kola sme sa tešili na vedúce družstvo tabuľky Tatran Stupava. U súpera sa však vyskytol vírus a zápas by sa mal odhrať v náhradnom termíne. No v dôsledku druhej vlny pandémie boli zápasy v ďalšom týždni celoštátne zrušené. Takže otázniky nad dohratím sezóny ostávajú.

Začiatkom tohto roka končilo dvojročné volebné obdobie výboru HK a uskutočnili sa nové voľby. Na čele naďalej ostáva predseda Miroslav Darnadi. Na ostatných postoch sa udiali iba minimálne zmeny. Vzhľadom na vzniknutú situáciu s pandemiou sa neuskutočnili plánované dni detí ani turnaj generácií. Nabudúce sa pokúsime viac nazrieť do vlastnej hádzanárskej „kuchyne“.

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete
Snímky: archív

Ani jeseň sa neodohrala podľa plánu. Žiaľ. Koronavírus zasiahol aj do novej sezóny a nikto nevie, ako budú súťaže pokračovať po zimnej prestávke. Informácie, ktoré futbalu ani iným športom nepriali, sme sa dozvedeli 13. októbra.

V tom čase nás už ale tešilo aspoň nové osvetlenie, ktoré hlavne vďaka práci a nadšeniu Maťa Meška šetrí energiu, je účinnejšie a vo všetkých smeroch kvalitnejšie ako to staré. Po neľahkej inštalácii si jeho účinky vyskúšalo okrem mužov už aj viac ako 150 detí združených v našom klube. Túto historickú métu sa nám podarilo prekonať v polovici septembra a veríme, že počty budú naďalej rásť aj po skončení druhej vlny pandémie...

MUŽI VO VYROVNANEJ KONKURENCII

Seniorov zastihlo prerušenie ročníka po zápase v Slovenskom Grobe, na ktorý už

Publikum za plotom

diváci nesmeli. V posledných týždňoch im, aj vo Vajnoroch, ostalo len postávanie za plotom areálov. V 11. kole sme utrpeli vo výrazne improvizovanej zostave prehru 2:5. Jeden z našich gólov dal aj Ivan Bodnar, ktorý sa na jeseň presadil 8-krát a patrí medzi najlepších strelcov súťaže. V tabuľke sme po poslednom výsledku klesli na 12. miesto IV. ligy. Do konca roka sa už takmer naisto hrať nebude. Snáď na jar. Tréner Marcel Hulák stále tvorí nový kolektív a neklesá na duchu. Dobré si uvedomuje, že hoci na jednej strane máme pred posledným tímom tabuľky len 6-bodový náskok, na druhej strácame

na tretí Láb len päť bodov. Táto ďalšia „zvláštna“ sezóna bude v štvrté bratislavskej lige veľmi vyrovnaná. Verme, že jarnú časť už Covid nepoznačí.

TABUĽKA IV. LIGY

1.	Nová Dedinka	25
2.	Vrakuňa	23
3.	Láb	18
4.	Jakubov	18
5.	Slovenský Grob	18
6.	Čunovo	17
7.	Karlova Ves	17
8.	Kostolište	16
9.	Domino	16
10.	Závod	15
11.	Limbach	15
12.	VAJNORY	13
13.	Veľké Leváre	12
14.	Lamač	9
15.	Sv. Jur	8
16.	Pezinok – Cajla	7

Tréning pri umelom osvetlení

STATOČNÍ DORASTENCI

Kategória U17 je našou budúcnosťou. Veríme, že práve z nej nám vyrastie po dlhých rokoch početná ucelená skupina hráčov pre seniorské mužstvo. To chceme časom naplniť hlavne odchovancami a uvedená skupina mladých by mohla túto obmenu začať. Je zložená z chlapcov narodených v rokoch 2004 (2 hráči), 2005 (7) a 2006 (8). V tejto

sezóne naráža na starších, fyzicky disponovanejších a herne skúsenejších súperov. Pod vedením trénera Roba Vajdu sa ale všetci dorastenci snažia s vervou aj s týmito okolnosťami popasovať a pritom sa v tréningoch postupne zdokonaľovať. V súbojoch, ktoré pred prerušením stihli odohrať, svojimi výkonmi niekoľkokrát potešili, aj keď

sa to do výsledkov premietlo iba občas. Výhra v Modre či najtesnejšia prehra s najlepším tímom ich skupiny III. dorasteneckej ligy z Ružinova však naznačili možnosti. Nasledujúce riadky venujeme krátkemu predstaveniu hráčov, ktorým by sme už o pár rokov chceli držať palce v seniorských súbojoch vajnorského A mužstva.

SAMUEL HOZA

Jediný brankár v tíme. Účastou na špecializovaných tréningoch stále nepreduje. Mužstvo často podrží v ťažkých situáciách a keď je naplno sústreďený, je veľkou oporou.

MATÚŠ DÚBRAVKA

Ťahúň s kondíciou vytrvalca a obrovským srdcom. Dokáže strhnúť ostatných, obehať celé ihrisko a aj skórovať. Na jeseň dal 2 góly. Hráva ako stopér alebo v strede ihriska.

SAMUEL BLAŇÁR

Druhý hráč ročníka 2004. Krajný obranca strážiaci pravú stranu intenzívnym zdravo agresívnym štýlom. Aj on si na chvíľu odbehol na hosťovanie do Ivanke, aby pravidelne hrával.

JURAJ FEKETE

Dôsledný obranca s fyzickým fondom a veľmi dobrým tréningovým prístupom. Usmievavý chalan snažiaci sa za každých okolností pomôcť kolektívu.

MARTIN UHLÁR

Technicky veľmi dobre vybavený, vie vymyslieť finálnu prihrávku i netradičné riešenia situácii. Umom a šikovnosťou sa snaží zvládnuť súboje aj s o dve hlavy vyššími súpermi.

ALEX HAVRILA

Ľavák hrajúci pri čiare, aby svoju silnejšiu nohu naplno využil. Zdravotné problémy ho občas pribrzdili, ale ostal spoľahlivým a tvrdo pracujúcim obrancom.

FILIP ŠUMICHRASŤ

Ročník 2004. S organizovaným futbalom začal ako posledný z tejto skupiny, ale veľmi rýchlo sa vypracoval na organizátora hry. Tvrdému obrancovi pomohlo aj hosťovanie v Ivanke pri Dunaji.

ŠIMON STANOVIČ

Ďalší hráč vhodný do stredovej formácie, kde chce kontrolou lopty tvoriť hru. Pod tlakom hľadá konštruktívne a rýchle východiská. V kontaktoch neuhne.

SAMUEL GALBAVÝ

V poslednom období sa „vytiahol“ do výšky a nové koordinačné výzvy zvláda výborne. Záložník s výborným prístupom a s dobrou strelou aj z väčších vzdialeností.

DAVID WICKLEIN

Stredopoliar, ktorý k nám prestúpil v lete. V predchádzajúcich troch ročníkoch u nás hosťoval. Zachraňuje vzniknuté problémy a zaplňuje priestorové medzery po svojich spoluhráčoch.

MATÚŠ KRÁLOVIČ

V súbojoch jeden na jedného sebedovetno skúša kľučky a tím vie protihráčov prekvapiť. Nastupuje najčastejšie pri čiare, vie splniť úlohy v obrane aj v zálohe.

ADAM KLING

Po tréningu si často pridával bežecké úseky a už sa mu to vypláca. Postava a fyzická zdatnosť ho predurčujú dobre brániť. Má na to aj skvelé povahové vlastnosti.

JAKUB KEMENÍK

Univerzálny hráč, použiteľný na mnohých postoch. Dokáže sa všade prispôbiť a vždy odvieť spoľahlivý výkon. Ak si verí, vie ponúknuť veľa kreatívnych riešení.

ŠIMON SLEZÁK

Hráč s ohromným zmyslom pre spravodlivosť a so širším záberom. Má rád aj hudbu. Aktuálne hráva v obrane, ale v mladších kategóriách občas zaskočil aj v útoku.

MARKUS ŠROTT

Ďalší rýchly hráč trápiaci obranu svojimi šprintérskymi schopnosťami. Vajnorom dal prednosť pred Račou, kde býva. Dará sa mu góly dávať aj pripravovať ich pre ostatných.

LUKÁŠ MALOVEC

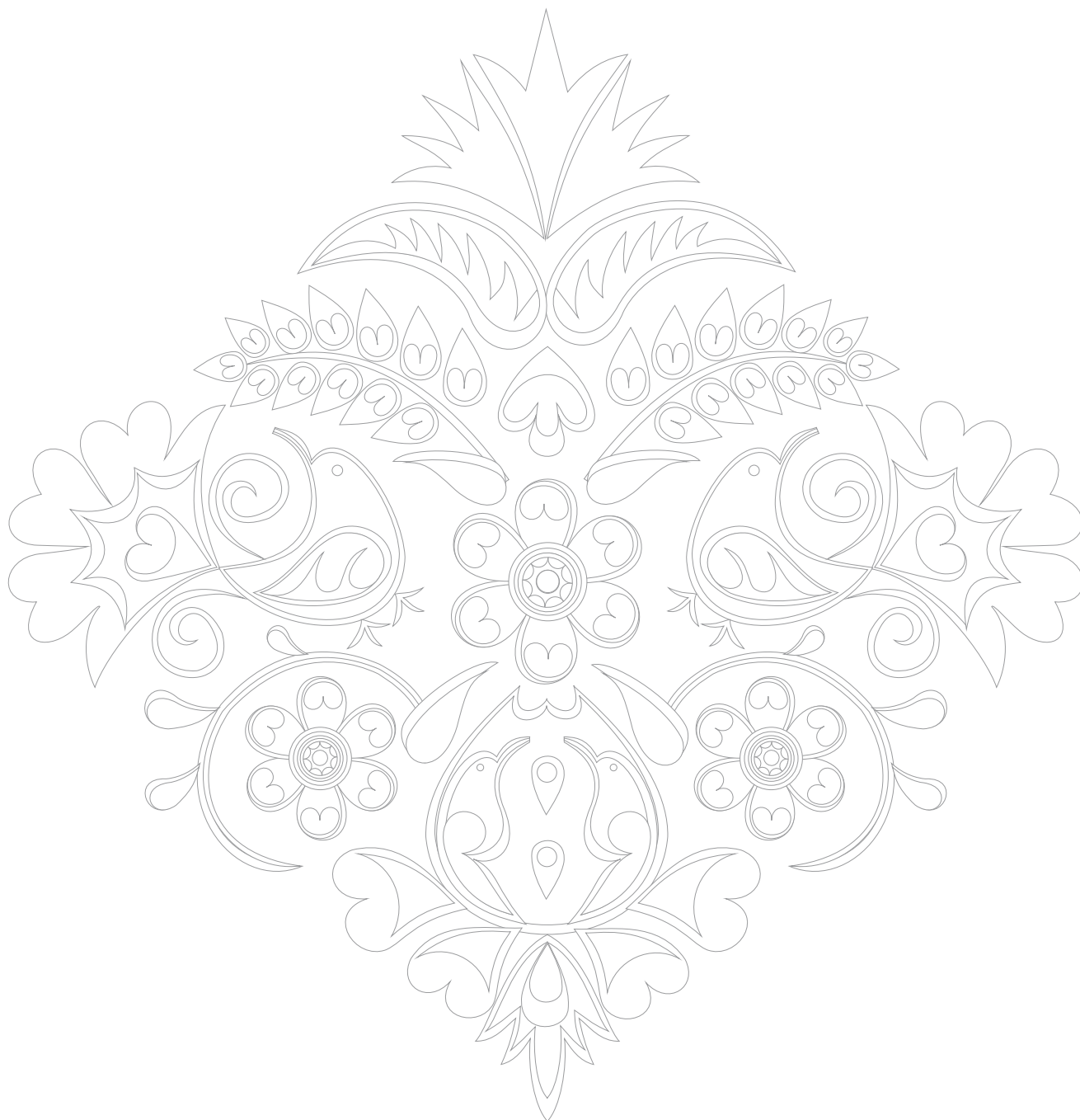
Dlhodobý najlepší strelec tohto ročníka. Na jeseň dal 4 z našich 11 gólov. Šikovné vedenie lopty dopĺňa parádnu akceleráciu. Svojou rýchlosťou sa dostáva do veľkého množstva šancí.

DENIS FILIP

Na jeseň do hry nezašiel, ale do tímu stále patrí. Je dlhodobou zranený. Ako veľký bojovník a špičkový slovenský karatista určite aj tento problém zvládne a k futbalu sa ešte vráti.

Vajnorská omaľovánka

CENNÍK INZERČIE

ROZMERY		CENA V EUR	
		bez DPH	s DPH
a)	1 strana: 21 x 29,7 cm	440,00	528,00
b)	1/2 strany: 13 x 19 cm	260,00	312,00
c)	1/4 strany: 9 x 13 cm	140,00	168,00
d)	1/8 strany: 6 x 9 cm	90,00	108,00
e)	1/16 strany: 4,5 x 6 cm	60,00	72,00
f)	cena plošného inzerátu atypických rozmerov (za 1 cm ²)	1,40	1,68
g)	Komerčná riadková inzercia (predám, kúpim, služby a pod.) za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo)	0,75	0,90
Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách			
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10%; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %			

PLÁN SPOLOČNÝCH POĽOVAČIEK NA POĽOVNÚ SEZÓNU 2020

28. NOVEMBRA

Spodné pole, miesto zrazu: parkovisko pri sade

12. DECEMBRA

Sad PD Vajnory, miesto zrazu: parkovisko pri sade

31. DECEMBRA

Vinohrady Malé Karpaty, miesto zrazu: chata PZ

S týmto plánom oboznamujeme verejnosť aj z toho dôvodu, aby sa v uvedených termínoch z bezpečnostných dôvodov nezdržovali v lokalitách, kde budú prebiehať poľovačky na drobnú zver.

Jiří Chudý, hospodár PS

nevyhadzujte

KNIHY

darujte ich nám

odvezieme si ich

0907 701 786

Ďakujeme, že nosením rúška chránite seba a ľudí vo svojom okolí

Používajte rúško, šatku, šál, prípadne inú ochranu tváre

KONTAKTY

› NÁRODNÉ CENTRUM ZDRAVOTNÍCKYCH INFORMÁCIÍ
Telefón: *0123 alebo 0800 221 234
e-mail: novykoronavirus@uvzs.sk

DÔLEŽITÉ LINKY

› ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
www.uvzs.sk
› KORONAVÍRUS NA SLOVENSKU COVID-19
www.korona.gov.sk

PRACOVNÍCI HOSPODÁRSKEJ SPRÁVY SÚ DENNODENNE V TERÉNE

